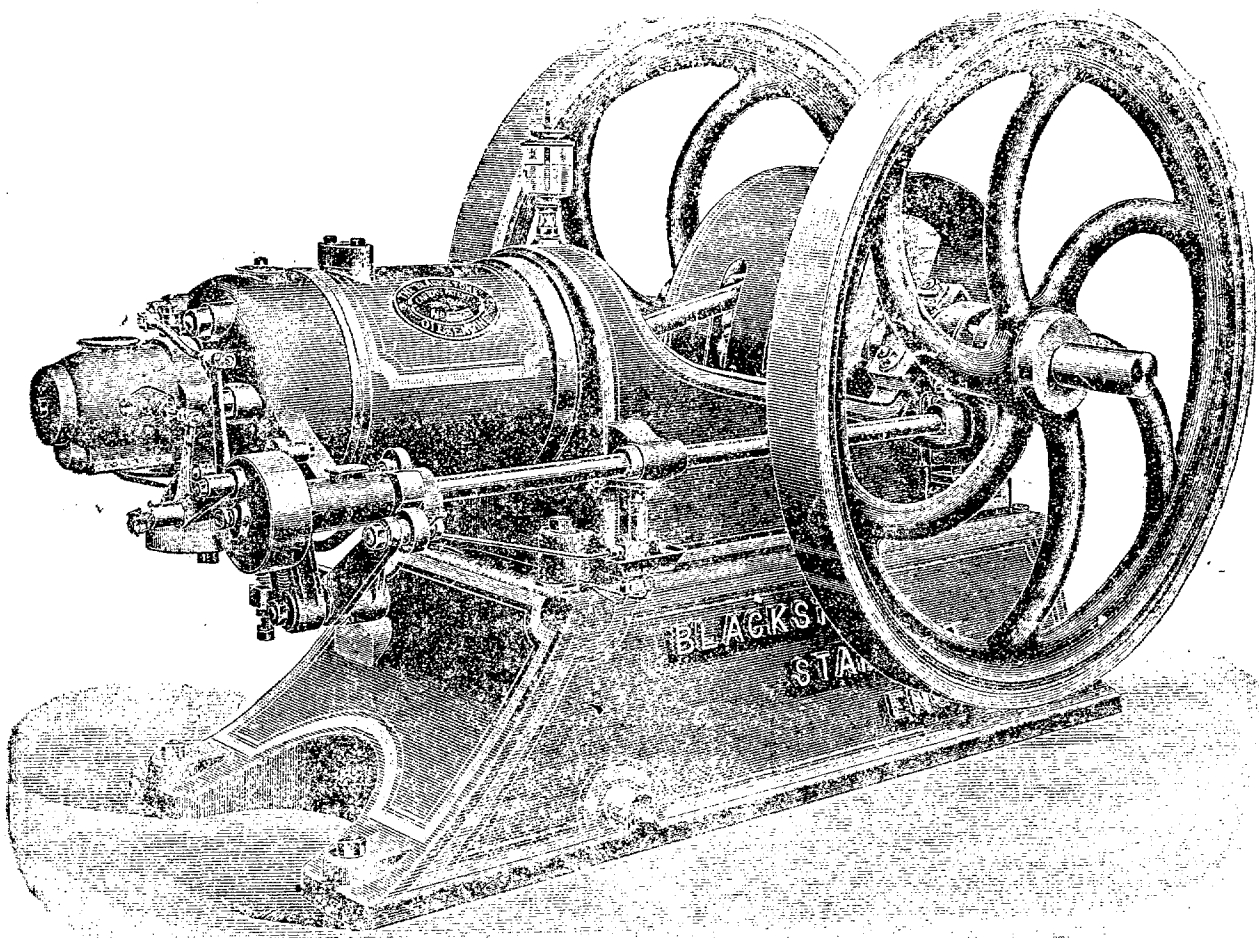

౨౦౧౩/౧౪

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 6, చెన్న పట్టణము 1920 వ సం॥రం జనవరి నెల 13 వ తేది మంగళవారం NO. 235
సంపుటము. ౬ సిద్ధాద్ధి నామ సంవత్సర శుక్ల మాస బహుళ అష్టమి ౮. సంచిక ౨౩౫

బ్లాక్ స్టోను ఆయిల్ ఇంజనులు.

కిరణనాయిలు, గ్రూపు ఆయిలు మున్నగు చమురుల నువయోగించి పనిచేయునట్లు తయారు చేయబడినవి.

ఈ రాజధానిలో అనేకమైన బ్లాక్ స్టోను ఇంజనులు పనిచేయుచున్నవి. యజమానులకు మంచి తృప్తినిచ్చినవి. పూర్తియైన వివరములనును ధరలను నేడే మాకు వ్రాయుడు.

పోలు ఏజంట్లు:

మార్షలు నన్ను & కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్,

1806

ఇంజనీయర్లు

నెం. 9, సెకండులైను బీచ్, మద్రాసు.

బొంబాయి, బెజవాడ, లాహోరు, తంజావూరు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర వివిధమైన నొప్పులను కూడ మా అమృతాంజనమును వాడి సంతమాత్రమున నయముగను.

ములభ ధర 0-10-0 అణాలు.

మోహిని తైలము రు 0-12-0

తామర తైలము 0-6-0

దంతచూర్ణము 0-2-0

అమృతాంజనం షిపో,

6, తంబు శెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్ర దినపత్రిక చందా.

12 మాసములకు	18-0-0
6 మాసములకు	9-0-0
3 మాసములకు	4-8-0
1 మాసములకు	1-8-0

ఆంధ్ర వారపత్రిక చందా.

12 మాసములకు	3-0-0
-------------	-------

"ఆంధ్రపత్రిక" పోస్టుబాక్సు నెం 212 మద్రాసు.

160 పుటల పుస్తకము ఇవ్వఁబడును

అంగ్లభాషా వాక్యములను పోలీసుల పాఠశాలలో నేర్పఁబడునట్లుగా వ్రాసినది. ఈ పుస్తకమునందు అంగ్లభాషా వాక్యములను పోలీసుల పాఠశాలలో నేర్పఁబడునట్లుగా వ్రాసినది. ఈ పుస్తకము ఇచ్చియున్నది. ఈ పుస్తకము ఇచ్చియున్నది. ఈ పుస్తకము ఇచ్చియున్నది. (31)

వైద్యకాశ్రమి మనోహర గోవిందచే, జరిగినది. 1874 వాక్యమునా.

ఆరోగ్యభాగ్యము

వీరిని పొందు సన్మానమును బట్టి వీరచారిత్రము చూపిండు వలయునాడు ఆయన కృతసార మంగ్రహము

1708 వైద్య విద్య

అను గ్రంథమును చదువును. కృతులు, ఉపాధ్యక్షులను. రాజవైద్య నారాయణాచార్య కేశవజీ, 27, చీనామారు, మద్రాసు

మండల గ్రంథాలయ సంఘములు

కోలవెన్ను, రామకోటికర్పూరరావు, బి.వి. బి.యల్ గుంటూరుమండల గ్రంథాలయ సంఘ కార్యదర్శి.

మొన్న సవరించిన నెలలో చెప్పినట్లుగా మొదటి యావద్భారతగ్రంథాలయ ప్రతినిధులసభయందు ఆంధ్రదేశముల కృషి మిగుల ప్రశంసించబడినది. ఇట్టి సంతోషములలో బోధాధికారులు, బ్రిటిష్ రాష్ట్రములలో ఆంధ్రదేశమున గ్రంథాలయస్థాపన కొరతను గురించి వాసికెక్కినవరియి, వారలను అభినందించుచున్నా మనము సభవారు తీర్మానించిరి. ఇది మిగుల శుభసూచకము.

ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయ సంఘముయొక్క ఆత్మకృత్యా శయమును ప్రతిమండలమునను ఫలింపజేయుటకు మండలగ్రంథాలయ సంఘములు ఎడతెగక పనిచేయువలయును. ఇంతవరకు గంగానది గోదావరి గుంటూరు మొదలగు మండల గ్రంథాలయసంఘములు కొంత కృషి సల్పి యున్నవి. గ్రంథాలయప్రతినిధుల సభలను రాజకీయ సభలతోపాటుగనో, లేక శ్రేష్ఠ కమ్యూనిస్టు మహానేతృవరది ఆయామండలములందు ఉద్యమ వ్యాప్తికి తోడ్పడినవి. కాని వీరు చేయదగిన పనినందు దేశాభివృద్ధికి వీరు చేసియుండలేదు. మండల గ్రంథాలయ సంఘముల విషయమై ఇట్టి అసంతృప్తిని వెల్లడిచివలయును. సజ్జా సాధకులు క్షమించుటగాక! పనిచేయలేక, చేయలేక, అని నిరసించుటకన్న చేయదగిన పనిని సూచించుటయే, కొంతవని చేసి చూపుటయే మేలని నే నెరుగుదును. కార్యక్రమమును సూచించుటకే ఈ కార్యమును వ్రాయుచున్నాను.

కాఖలులేని సంఘములు.

మండలమునందలి ప్రతిగ్రామ గ్రంథాలయ సంఘమును తాలూకా గ్రంథాలయసంఘముకు మండలసంఘమునకు కాఖగా చేరి కొంత స్వల్పమైనదానిని సంవత్సరమునకు చందాగా చెల్లించుట నిధి. అట్లుకాక “ఎవరికి వారే, యమకాశిక” అనిన వర్తమాన ఒక గ్రంథాలయమునకును మరొక గ్రంథాలయమునకును ఎట్టి సంబంధమును లేవనకుట సంఘభావమునకు గొప్పగాకము. సంఖ్యనుబట్టి చూచిన గుంటూరుమండలము గ్రంథాలయోద్యమమున అగ్రస్థాన మాక్రమించుకొనినది. ఇందుకు నేను కర్వనకడవలసినదే. యావద్భారత గ్రంథాలయ సభలో నేను వ్యాసము చదువవలసి వచ్చినప్పుడు “గుంటూరుమండల గ్రంథాలయసంఘ కార్యదర్శి” పని చెప్పకొంటిని. కాని సభకు విచ్చేసిన ప్రతినిధుల లెక్కనను “ఆయాగ్రామముండల గ్రంథాలయ సంఘమునకు కాఖసంఘము లెన్ని కలవు? మండలమునందలి ప్రజలలో ఎంతమంది మీసంఘము నందు భాగ్యులగు చేరినారో?” అని నన్ను అడిగినచో నే నేమి ప్రతికృతికర మీయగలవా అను సంశయమునాకృత్యము నన్ను బాధించినది. దైవకృపవలన, వారలకు నన్ను తృప్తింపలేదు. అప్పటికి గండము తప్పినది.

సంచార కార్యదర్శులు.

ప్రధాన కార్యస్థానము నుండి నిబంధనలను విరభావమునగా నున్నాము. కట్టబడి గ్రామములకు పంపిన ప్రయోజనములేదని నాకు తెలిసినది. తీరికగల సమయమున ఒకటిరెండు గ్రంథాలయములు చూచివచ్చినను విశేషము మేలు కలుగ వనియు గ్రహించినాను. ఉద్యమమునందు అనురాగము కలిగి కార్యదీక్షతో ప్రతిగ్రామమునకు స్వయముగ నేగి ఉద్యమ ప్రచారము చేయగల సంచారకార్యదర్శులను ప్రతిగ్రామాలకా యందును నియమించవలయును. తగినంత ధనము లేనియెడల మండల మొత్తమునకు అధ్యక్షుడు ఒక సంచారకార్యదర్శి యైనను ఉండి తీరవలయును. ఇట్టి యుద్దేశ్యముతోడనే మా గుంటూరుమండలగ్రంథాలయ సంఘముయొక్క కార్యనిర్వాహకసభ్యులు 1-1-20 తేదీ రెనాలి తాలూకా ఆసంతవరములో సమావేశమై నెల 1 కి ముప్పది రూపాయల వేతనముతో ఒక సంచారకార్యదర్శిని నియమించవలయునని తీర్మానించిరి. అతీర్వాసము తృకారము శ్రీయుక్త జ. స్వామి నుబ్బి హృద్యము గారనుయోగవలసి ఆకడవికి నియమించిరి. వీరు ఇంకర్పిడియేటుకు వచ్చి చదివినారు. కానమహాసంతోషము వరకును జల్లాముందు సంచారము చేయవలయును. మండలమునందలి ప్రతిగ్రంథాలయము వారును మండలగ్రంథాలయ సంఘమునకు కాఖగా చేరుదు రని విశ్వసించుచున్నాను. కాఖలేనను నిది సభ్యులైనను సంవత్సరమునకు చెల్లించవలసిన చందా ఒకరూపాయ మాత్రమే.

కాఖలకు లాభ మేమి?

కాఖలను చేర్చితి మనకొనుడు. వారికి మండల సంఘమువలన కలుగు లాభమేమి? తనాస్పీయదారుగాడు గ్రామోద్యమాల లెక్కలకు తనిఖీ చేసినట్లు ఎవరో సంచారకార్యదర్శి వచ్చి తప్పులను వెదకుటయేనా? కొన్ని గ్రామగ్రంథాలయములవారికి ఇట్టి సంతోషము కలుగుచున్నది. ప్రతిమండలమునను ఒక శ్రేష్ఠగ్రంథాలయమును స్థాపించి అందలి గ్రంథములను స్వేచ్ఛగా ప్రతి గ్రామసంఘమునకును ఎగువతరములకును చూపి చూపిండు కొంత రాష్ట్రమును అంధ్రభృశింపచూపి చూపిండుగ నొసంగబడిన ప్రతి ప్రభుత్వముల పట్టికను కియార్చిసి ఆగ్రంథములకు శక్త్యుసాధముకొనవలయును నని కాఖగ్రంథాలయములకు బోధించవచ్చును. కార్యనిర్వాహకమునందు ఎట్టిబోధమునకు లేకుండ చూచి మాటలతో, గ్రామభావముతో వారలను నడిపించు చుండవలయును. మండలగ్రంథాలయ ప్రతినిధులసభకు ప్రతిగ్రామమునందలి ముఖ్యప్రతినిధుల రావించి గ్రంథాలయసభకలమును ప్రదర్శించుట మూలమునకు, సభాసమయమున సత్ప్రతినిధులచే ఉత్సాహము లిప్పించుట మూలమునను గ్రామగ్రంథాలయములవారి దృష్టి వికాసంతరముగ చేయవలయును. వేయో? మనకు ఎట్టి చిహ్నకలిగినన, ఏసహాయము కావలసి యున్నన, తోడ్పడుటకు మండల గ్రంథాలయ సంఘము కలదని వారు గ్రహించుకొంటు మండలగ్రంథాలయసంఘము పనిచేయ వలయును.

నూతన గ్రంథాలయములు.

ఇదివరకు స్థాపించబడిన గ్రంథాలయములు సక్రమముగ పనిచేయునట్లు చూచుటయే గాక వీలువెంటి నూతన గ్రంథాలయములను స్థాపించుటకునూడ మండల గ్రంథాలయ సంఘము యత్నింపవలయును. ఇంతియగాక ఏ గ్రామవాసులైనను తమ గ్రామమున నొక గ్రంథాలయమును స్థాపించవలసి, మండల గ్రంథాలయ సంఘమువారికి తెలియ జరచినచో మండల సంఘము తరపున నొకరు అవతరికే వారికి మంచినీలవలసిందిచ్చి గ్రంథములను తెప్పించి పెట్టి, పట్టికలను, లెక్కపుస్తకములను సరిగ నుంచుటలతోడపై మరల ఆసనర నుండినపుడెల్ల మమ్ము సాయము కొరవచ్చునని వారికి చెప్పవలయును. ఎందరో గ్రంథాలయములను స్థాపించి, అందునుగుంచి “ఆంధ్రప్రదేశ్”కు వ్రాయుదురు. వెంటనే ఆ సంగతి శ్రీ ఆత్మ్యకి వెంటబరమయ్యగారి లెక్కలలో ఎక్కుటయై తరవాత కొంత కాలమునకు విచారంపగా గ్రంథాలయము వాడుకావ్రాతకన్నమై యూగుటయు జూచుచున్నాను. ఇట్లు అరంభమార్యము కాక నిరంతర కృషి ప్రవహింపి, మండలగ్రంథాలయసంఘములు పనిచేయవలయును.

1920 సం॥ పు నవి

వైస చెప్పినదంతయు, మండలగ్రంథాలయసంఘములు మామూలుగా ప్రతి వత్సరమున చేయదగిన పని. ఇక 1920 సంవత్సరమున ప్రత్యేకించి వీరు చేయవలసిన పని మహత్తరమైనది. శ్రీ రాజకవిత్రుగారి ప్రకటనతో నూతన శతమారంభమైనది అందరను కలయించు న్నారు. రాగలవసరకు నెలలో నూతనచట్టము ననుసరించి కానన నిర్మాణ సభలకు ఎన్నికలు జరుగగలవు. ప్రతి ఆంధ్రప్రదేశ్ గ్రామము 1-1-20 తేదీ “నూ ఇండియా” కవిత సంతాదకీయ వ్యాసమునను ప్రాసించుట, నూతన రాజ్యాంగ భద్రతి జయప్రదముగ నిర్వహించవలయునను జతకీయమంతులను, మంత్రిలకన్న నెట్కడుగు కానన సభ్యులను, వారికన్నును యాభ్యుయగ సభ్యుల నెక్కుకొను నియోజక వర్గమును ఉత్తరవాదులు. తాలూకా బోర్డులకును, మ్యూనిసిపాలిటీలకును ఒక్కొక్కపుడు నడియైన సభ్యుల నెక్కుకొనవలసి ప్రజలు, గవర్నరుగారి సభకు తమ బాధ్యతల గుర్తింకి యోగ్యులకు వారి నెక్కుకొనెదరా? భారతవర్షము నకు సంపూర్ణ స్వరాజ్య మొసంగక, ప్రస్తుతము కొంత అధికారము మాత్రము ఇచ్చుటకు ఆంగ్లేయులు ఇట్టి కారణముల నే చెప్పిరి. ఇందుకు సమాధానము లేకపోలేదు. మనదేశస్థులు కేవలము వ్రాయును చదవను శీర్షకపోయినను ప్రపంచ వ్యవహారమునందు మంచి జ్ఞానము కలవారు. నెట్కడుకీయముల నుండి సాంప్రదాయముసారముగ మనదేశమున నిలచియున్న నాగరికత మిగుల ఉత్కృష్టమైనది. సంకేతము చెయలేని కాపున, నాయకులు కొంచెము కష్టించి గ్రామములలో తిరిగి ప్రజలకు తమ భర్తములను గురించి నులభయకు తెలిసి బోధించిన యెడల, మన రాజ్యాంగము నిర్విఘ్నముగ నెరవేరగలదు. తక్కిన ప్రతిస్థాపనలతోపాటు, మండల గ్రంథాలయ

సంఘములును ఈ రాజకీయ తర్జివానును ప్రజలలో వ్యాపించజేయుటకు ఈసంవత్సర మంతయును శ్రమపడవలయును. కరకృతములు

వాడుకభాషలో వ్రాసిన కరకృతములను వేసవేలు గ్రామములలో మంచిపెట్టు వలయును. ఉత్సాహముల నీయజాలని వారైనను, ఆకరకృతములను చదివి గ్రామవాసులకు వినిపించినంత నే, ప్రతివిషయమును నులభముగ గ్రహించ గలుగు భద్రతిని ఈ కరకృతము అందదగదు. ముఖ్యముగ 1 కాంగ్రెసు పుట్టుక, కాంగ్రెసు వాడుకలు, 2 కాంగ్రెసు చేసిన పని, 3 నూతన సంస్కరణములు, 4 వారిని ఉత్తరగాంచు కొనుటెట్లు? 5 వాయి ఆసనేమి? 7 వోట్ల బాధ్యతలు, 7 సభలు జరుపుపద్ధతి, 8 వక్షుల విధించి, ఖర్చు పెట్టు అధికారము, 9 గ్రామపరిపాలన, 10 జిల్లాపరిపాలన, 11 రాష్ట్ర సామాన్యకాలన, 12 దేశభావలలో రాజ్యము జరుపుట అను విషయములకు సూక్ష్మ కరకృతము లవసరము. వీనిని గురించి మరయు నిపులకు ఉత్సాహము అందవలయును. గుంటూరుమండల గ్రంథాలయ సంఘము తరపున, వైరీలని వ్రాసిన కరకృతములు క్షేత్రము నెలమండి య వారమున కొకటిచొప్పున ప్రకటించెదము.

మాకు తోడ్పడుదు

మాకరపుత్రములను మామండలమున మంచిపెట్టుటయే కాక ఇతరమండల గ్రంథాలయ సంఘములకును మంచిపెట్టెదము. వారు వారిని పునర్వ్యవహారము (అవసరమైన మార్పులతో) చేసి, వారివారి మండలములందు మంచిపెట్టు వచ్చును. “ఆంధ్రప్రదేశ్” మొదలగు తెలుగుకవిత లన్నిటికిని పంపెదము. వారు దయతో పునర్వ్యవహారము చేసినయెడల, దేశమునకు మహోపకార మొకర్పెదను. ఈ కృత్యకరకు సాక్షులయ్యెదరు. ఒక్క ఆంధ్రప్రదేశ్లో ఆమృతేన పనివేలు ప్రతులు మంచిపెట్టినంత ప్రయోజనము కదా!

గ్రంథాలయాధికారులారా! మీ గ్రంథాలయములను మీ మీ మండల గ్రంథాలయ సంఘములకు కాఖలుగా చేర్చుదు. మహాశకులారా! మీ మండల గ్రంథాలయ సంఘములందు సభ్యులు కంఠు శక్తికొలిపి లభ్యముల నొసంగుదు. తగ్గికాధిపులారా! ఎప్పటికలె గ్రంథాలయోద్యమమును అనుగ్రహించు.

నాయకులారా! స్వల్పమనియు, బాహరదే సదుపయకు చున్నదనియు కలంకక మాకు సాయముకంఠా.

సత్కార్యములకల్ల చేయుత సెసంకు సర్వేశ్వరుడు మానంకల్పముల నెరవేర్చుగాక!

చంద్రరేఖావిలాపము

హాస్యరసప్రబంధరాజము: కూచించినవర్ణకవి ప్రణీతము “శుక్తపతికి సమముగాక గృతి - నే కవులును జెప్పించాలి దిదివిరుదము” - జగ్గకవి. రెండవకూర్పు. 12.

అపూర్వసంఘసంగ్రహము

కాలానుగుణ మైన “యద్భుతగ్రంథము.” “అక్షరలక్ష లిచ్చిచను చాల” దని పొగ ద్రగన్నది. అ. 8.

వనంత సేన

అతియనోహర మైన యభినవకావ్యము పెక్కువత్రికల మెప్పు వడసినది. 0-8-0.

నీతికథాసంగ్రహము

చిరకాలమునుండి పాఠగ్రంథము. 20,000 ప్రతులు వ్యాప్తిలోనున్నవి. అందలు చదువదగినవి. అ. 4.

కాశ్మీరీ గోపాలరావు గారు, 4, ఆచారపురంపంపు, బాద్మిన్, మదరాసు.

మేలయిన పౌంటన్ కలములు

రు. అ.	స్వాక	6 10
బ్లాక్ బుక్	3 6	సేన్ 8 12
పాటర్ మాన్స్ విటిల్	6 14	నెట్టూక్ నె: (210) 8 10
సేన్	10 4	అత్తాగ్రా 2 6
కరోనా నెం	2 4-8.0.	వెండిక్లిప్పు 0-14-0.

(35) మెర్ రోన్ అండు కో., నెం 66 రు, లింగి శెట్టి వీధి, మదరాసు.

SECRET

రాజప్రతినిధి-11 వ తేదీన వీరు కలకత్తానుండి బయట
కాశీగంగరమున కేగి 15 వ తేదీకి ఢిల్లీగరమున కేగెదరు.
రాజప్రతినిధిగారు 12 వ తేదీన పుష్యమాస 8-30 గంటలకు కా
శీకిని చేరుదురు. అచట వుద్వోగమును నివారణము వారికి సా
గత మొనగెదరు. 18 వ తేదీన ధర్మాన్నము కమిషనరుగారు
విందు చేయుదురు. కాశీలో ఆస్పత్రుమునకు పోవు రాజబాట
యందు నివసించుచున్న వంగీ రులను స్మరణములను ఆగృహము
అందున్న స్త్రీలను పురుషులను పోలీసువారు తక్కింపు
చున్నారు.

రయి త్వే పనివాడ్ర సమ్యక్టు. — ఇది నవ తేదీ. ఈ
కలవు 7వ తేదీని నచారామ్యులలో పనివాడ్ర సమ్యక్
ట్రెరి. పిమ్మట బూడియానా భాటిందాలలో క్రాసీక
న్నగు పనివాడులందరూ సమ్యక్ట్రెరి. వుద్యోగలలో
కొందరుగూడ పని మానివేసిరి. వారట్లు పని మానివేసినను
బండ్లు పెడమడుచేయించి. సమ్యక్ట్రెరి కంగీకరింపినవారి
చాలమంది కలరు. యిటీవలనే జేముల హెచ్చింపబడినం
దు వారు సంతృప్తురై. డిసంబరు నెలనుండి వదంతులు బయ
క జేసినది. రయి త్వేల పనివాడ్ర కియ్యమకు రీతికే తిరుకు
గూడ నియ్యబడలేనని పనివాడ్ర కోరి. డిసంబరు 15 వ
తేదీని హెచ్చిచేయు విధానమును వుద్యోగులు ప్రకటించి
గాని పనివాడ్ర కది వచ్చుచు ఇంకను హెచ్చింపబడలేనని
వారు తిరిపివార్తల సంపిరి. మిల్లరను వాడు పనివాడ్రను
సమ్యక్ట్రెరికు ప్రత్యాపాపరయమండెను. 24వ తేదీని
సమ్యక్ట్రెరి ప్రారంభమగుచునై తెలిసింది గాని మరికల బనవరి
20వ తేదీవరకును నిజపబడినది. జనవరి 5 తేదీని పనివాడ్ర
తీరమునా శ్రేణుల వ్రాసి 7వ తేదీని సమ్యక్ట్రెరిదని తెలి
పిరి. 7 వ తేదీని కొందరు కనివి మానివేసిరి. 8వ తేదీని మరి
కొందరు మానిరి. 10వ తేదీని చాలమంది మానిరని యొక
యొద్దోగి చెప్పెను.

[illegible]

ప్రకటనము

ఈ కటికనము, మకర సంక్రాంతికండుగ యగుటచే, దినవత్తికగాని, వారవత్తికగాని వెలువడదు. సంపాదకుడు.

ఆంధ్ర వత్తిక

1920-వ సం॥ జనవరి నెల 13-వ తేది

మంగళవారము

భారత దేశ సమస్య:

మాంటాగుగారియభిప్రాయములు

కాంగ్రెసునధ ముగిసిన వెంటనే, ముఖ్యతీర్మానము లన్నియు బండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారి చే, మాంటాగుగారికి తంతిమూలమున దెలుపబడెను. మాంటాగుగారికి సరికి, సంస్కరణ శాసనముగూర్చి అన్ని వత్తుమలవారి యభిప్రాయములను సుబోధకమైయుండి తీరును. పాల్ మాల్ గెజెట్టువత్తికా కఠినాధితో, మాంటాగుగారికి వల ముచ్చటించుచు, హిందూదేశ వ్యవహారముల గూర్చి తమ యభిప్రాయమును వెలిబుచ్చినట్లు, నేటి తంతివార్తలలో గలదు. సంస్కరణములు అసంపూర్ణము, అసంతృప్తికరముగను ఉన్నట్లు కాంగ్రెసునధ తీర్మానములు చే, అయ్యది ఆత్మకారవమును పోగొట్టుకొనదనియు సంస్కరణములకొరకై కష్టపడిన మాంటాగుగారి శ్రమను గుర్తించలేదనియు, నాగరికప్రపంచమునం దది చుటకనగ జూడబడుననియు, నూతన విమర్శకు లిప్పుడు దెలుప మొదలించున్నారు. మాంటాగుగారు మాత్ర ములు దలంచుటలేదు. సంస్కరణ శాసనముగూర్చి, హిందూదేశమునందు ప్రబలిన యభిప్రాయము సంతృప్తికరముగ నున్నదని మాంటాగుగారు తలంచుచున్నారు. హిందూదేశీయులలోని ముఖ్యవత్తుమలవారు సంస్కరణము లేమాత్రము చాలియుండనట్లు తలచిరి, మాంటాగుగారు కనుగొనిరి. ముఖ్యవత్తుమలవారు, కాంగ్రెసు వత్తుమలవారు కేమాత్రము సందియములేదు. నూతన విమర్శకులు కాంగ్రెసునధ నెలకొనిరనినను, మాంటాగుగారు మాత్రము దాని ప్రాముఖ్యమును గుర్తెరిగినట్లు వదించిరి.

సంస్కరణములగూర్చి, ఎవరెటుల దలచినను, అన్ని వత్తుమలవారును చేజిక్కిన సంస్కరణముల నుపయోగించి, లభించిన యవకాశములను వినియోగించ దలపెట్టిరి, మాంటాగుగారు కనుగొనిరి. నిజమితియేగాదు. ప్రజాశయములను సంతృప్తి కరువ తాముద్యమింపలేదనియు, ఆదోశనమునకు కఠింఘముగ తామీ సంస్కరణముల నొసగుటలేదనియు, తమకు దోచిన రీతిని తాము కృషిఫలపుచున్నామనియు, మాంటాగుగారు పార్లమెంటు సభలో స్పష్టముగ దెలిపియుండ, సంస్కరణముల గూర్చి భారతీయులు వరసకు లగుదురని, మాంటాగుగారు రెండు దలంపులు? హిందూదేశాభిప్రాయ మే తీరున నుండునో, రాజ్యాంగకొనియును మాంటాగుగారు కుప్పెటచాలరా? వేరు కడర్చనములతో బనివీసి? కేంద్రవత్తు సంస్కరణములేనది, రాజ్యాంగ సంస్కరణము లంగీకారములు గావని, జాయింటు టీవారి ఎదుట అన్ని కడర్చనముల నేక

గ్రీవముగ దెలిపియుండిరి. కాని, కేంద్రవత్తుమునం దెట్టి బాధ్యత ప్రవేశపెట్టబడలేదు. అట్టి తరి, భారతీయుల యభిప్రాయ మేతీరున నుండునో, మాంటాగుగారికి ముందే తెలియును. తామకు కొనిన దానికన్న, ప్రజాభిప్రాయము భిన్నముగ లేనందుచే, మాంటాగుగారు కాశ్యర్యము గలుగలేదు. ప్రజాభిప్రాయము సంతృప్తికరముగ నున్నదనియే మాంటాగుగారు భావించిరి. సంస్కరణములను, భారతీయులు బహిష్కరింపరనియు, వారికి బాగుగ తెలియును.

జిన్నాగారి విషయమును జాయింటు కమిటీ ఎదుట, స్పష్టముగ దెలిపి, తమ కేడి వలయునో నిర్ణయించుటకు, యాచకులు సమర్థులుగారని, జిన్నాగారు దెలిపియుండిరి. అందుచే, ప్రస్తుతము చేకూరిన సంస్కరణము లెంత అసంపూర్ణ కరముగనున్నన, వీలగు నంతవరకు వాటి నువ యోగించి, సత్వరాభివృద్ధికై ప్రయత్నింప, అన్ని వత్తుమలవారును సిక్ష్మించిరి. ఈ సిక్ష్మయము, మాంటాగుగారికి సంతృప్తికరముగ నున్నట్లు, పాల్ మాల్ గెజెట్టు కఠికావత్తికాధితో జరిగిన సభావత్తికా గ్రహింపవచ్చును. అందుచే కాంగ్రెసునధ యొన్న మహాపాతక మేదియు లేదనియు స్పష్టము. మాంటాగుగారికి కలుగని యాగ్రహము, నూతన విమర్శకుల కేం గలుగవలెనో దోషకవృద్ధి. రాజ్యాంగ వ్యవహారములలో సులక్షితమైన అధికారులకును, విమర్శన మునన పెటగొందు నాయకులకును, దృఢమునం దెట్టి భేదముండునో దీనినిబట్టికనుగొనవచ్చును. కాంగ్రెసునధా ప్రయత్నములవలన, సామ్రాజ్యవ్యవహారము ప్రజలకు త్వరలో లభించునో, మాంటాగుగారి కట్టి బర్హవసాన మెంతయు సంతసము కలిగింపకమానదు. మాంటాగుగారి ప్రయత్నములు తలచిందాకన్న మరింత శీఘ్రముగ సఫలమగునో వారి కధికారవత్తుమలుగలగాని, కారవహానికలుగను. కాంగ్రెసు మహానధ తన నిశ్చయమును కట్టుకలతో కొనసాగించి, త్వరలో గమ్యస్థానము చేరుట భావ్యమని, తేటపడుచున్నది. ఇతర విషయములగూర్చి, మాంటాగుగారు కొనసాగిన యభిప్రాయ మంత సంతృప్తికరముగ లేదు.

సివిలు సర్వీసువారి జీతములను వృద్ధి చేయుట యవసరమని, మాంటాగుగారు వక్కాణించిరి. దేశావసరముల కనేకములకు, ధనము పుష్కలముగ కావలసియుండ, ఇదివరకే అధికవేతనముల బొందుచున్న సివిలు సర్వీసువారి జీతములను హెచ్చు చేయవలసిన అవసర మెద్దియో దెలియకున్నది. ప్రజల విషయమై తమ యసమృత్తిని జాబక తప్పదు. ఇంతకన్న తక్కువ వేతనము లకు సమర్థులగు భారతీయులు లభించక పోవు. సివిలు సర్వీసువారి సేవ ను మాంటాగుగారు మిగుల కొనియాడిరి. ప్రజాశయములను విధులపరచుటకు, సివిలు సర్వీసువారి దివరకు చాలవరకు దోడ్పడిరి హిందూదేశ చారిత్రము దెలుపుచున్నది. ఇంతవరకును, స్థానిక స్వపరిపాలన మభివృద్ధి జేడకుండుట కేవల కారకులు? అట్టివారినే, ప్రస్తుత సంస్కరణములను కొనసాగించుటకు తిరిగి నియమించుటచే, మంత్రుల పరిపాలనము తిన్నగ జరుగునాయని ప్రజలు సందియపడుటకు కారణము గలుగుచున్నది. ఇట్టి సందేహము భారతీయులనేగాక, బ్రిటిషువారిలో గొందరను గూడ బాధించుచున్నట్లు బర్హు హాటను గారు ఇండియా వత్తికలో వ్రాసిన యాక్రొది వాక్యములవలన గ్రహింపవచ్చును.

“భారతదేశ ప్రజాశయములకు సానుభూతి లేకుండుటయేగాక, వాటికి లోలోన విరోధులుగ

గూడ నున్న యొకసంఘమునై, రాజ్యాంగ సంస్కరణములకు కొనసాగించు భారమును వదలుటకో, మాంటాగుగారి మంత్రవర్తనవారో గొప్ప పోరాటము గావించిరనుట తథ్యము. ఈ ప్రమాదమును సమర్థించుట కొరకు చూపబడిన కారణములు, సత్యదూరములై యున్నవి.”

మాంటాగుసంఘ విచారణగూర్చి, మాంటాగుగారు దెలిపిన యభిప్రాయము, భారతీయుల కేమాత్రము రుచింపజాలదు. డయ్యగారి చర్యల గూర్చి ఆంగ్లప్రపంచము తల్లకిల్లినది. ఆంగ్లదేశ వత్తికలు తీవ్ర వ్యాఖ్యానముల గావించినవి. కాంగ్రెసు సభయు, మితవాదసభయు, మజాబు దురంతములను అసాదిగ్ధముగ ఖండించినవి అట్టి స్థితిలో, మాంటాగుగారు వాటివిషయమై కొంచెమయినను విమర్శ గనుకరచుటకు మారుగ, మాంటాగు సంఘమువారు నిష్పాక్షిక భావము నుగ్గడింప మొనరిరి. విచారణలో బయల్పడిన విషయములగూర్చి ముందే అభిప్రాయ ముపగుట హేయమని, నుడిచిరి. ఆంగ్లప్రజలు, దేశాంతిని కాపాడ ప్రయత్నించిన మజాబు అధికారులకు తగిన చేయూత నొసగవలెనని, గోరిరి. మాంటాగు కమిటీవారి నిర్ణయము బయల్పడువరకు, ఎట్టి యభిప్రాయములు బయల్పెడలగూడదు, తెలిపిరి. ప్రపంచమునంతను దిద్దియు జేరించిన విషయములు మరుగువీడి బయల్పడుచుండ, ఏదేశీయులయినను, మానవతముబూని ఓపికతో నూరకుండజాలరు. డయ్యగారి చర్యలు, సామాన్య విషయములలో చేర్చదగినవిగావు. మాంటాగు సంఘమువారి ఏవేకము నిష్పక్షపాతముగ నుండునని, ప్రజలూహించజాలకున్నారు. మజాబులో, సభికారవత్తుమవారి సాక్ష్యము మాత్రమే గైకొనబడెను. నిర్బాధితులగు నాయకులను విచారణ జరుగు కాలమందయునను విడిపింపక బోవుటచే, ప్రజలవత్తుమన సాక్ష్యమియబడలేదు.

సార్వభౌమని ప్రకటనానంతరము, నాయకులు వదలివేరుబడిరి. వారపును విచారణలో పాల్గొనవచ్చునని దెలిపిరి గాని, మాంటాగు ప్రభువు గారు వారి కోర్కెను సరాకరించిరి. ఇట్టిస్థితిలో, మాంటాగు సంఘము నిష్పాక్షికముగ ప్రవర్తించెనని, ఎవరును తలంచజాలరు. మాంటాగుసంఘ మెటుల నిర్ణయించినను, నాగరిక ప్రపంచమునకు కజ మెద్దియో వెల్లడియ్యునది. మాంటాగుగారి సమర్థనము వలన, ప్రపంచాభిప్రాయము మారజాలదు. తుర్కీసమస్య విషయమై, హిందూదేశాభిప్రాయము తమచే సంతృప్తికరమై దెలుపబడుచున్నదని, మాంటాగుగారు నుడిచిరి. ఇందుకు మాంటాగుగారు, భారతీయుల కృతజ్ఞతకు బాతులు. ప్యాసిస్టరమున తుర్కీసమస్య విషయమై సంతృప్తికరమై రిపును యోచించుచున్నారు. మాంటాగుగారు కూడ, ఆసభకు వెడలియుండిరి. వర్తవసానము మాత్రము అనుకూలముగ నుండదని, మద్రాసు టెంపువత్తికలోని ప్రత్యేకతంతివార్తలు దెలుపుచున్నవి. అమృతపరమందు గూడిన, మహమ్మదీయ సమావేశము వారి తీర్మానము తెలులున్నను లక్ష్యపెట్టక, బ్రిటిషు వత్తికలు నుల్లానును కాన్స్టాంటి నోపిలునుండి తొలగించి, ఆసియామైనకు బంధవలెనని, ఉద్బోషించుచున్నవి. ఈవిషయమై బ్రిటిషువారు దూరమూలో చింతవలయును. మహమ్మదీయులలో గలిగిన నశాంతిని, బాల్కనికులు స్వల్పభయము కొరకు తయోగించుచున్నారు. బాల్కనికుల యువద్రవమునడచుట కయినను, తుర్కీసమస్యను సంతృప్తికరముగ బరిష్కరించుట యవసరమని, సంతృప్తికరమగు గుర్తించెదరు గాక!

ఫలమున్నప్పుడు ప్రభువుగారి పరిపాలనమీద మాంటాగుగా రెండు సమర్థించిన కౌంగ్రెసు సభలో ఫలమున్నప్పుడు ప్రభువుగారిని తొలగించుట విషయమై జరిగిన తీర్మానము, ప్రజాభిప్రాయమును తీసుకొనివచ్చి క్రమబద్ధమైనదిగా వారు కోల్పోయినందుకు పరిహారము లేదు. మాంటాగు గారిపై గల ప్రేమ, క్రమబద్ధ రాజకీయ విధానం లేదనుట తేటతెల్లము. లాహోరు సామిని కలు కౌన్సిలువారు, సంస్కరణ శాసనపు సందర్భమున సలిపిన కృషికి, మాంటాగుని హక్కులను గార్లకు వందనముల సర్పించి దలచెట్టగ, కలనల్ గోల్లింగు అనువాద, ఛౌమన్నపు ప్రభువుగారి నామముగూడ జేర్చుచు నిలిచిరి. లాలా దుని చెందుగా రిందులకు వ్యతిరేకముగ మాటలాడిరి. ఇటుల విచక్షణ జూపుట పాడిగాదని, కలనల్ గోల్లింగుగారు చెబుటగ, తీర్మాన మనలే నువ సంపాదించబడెను. నిన్నటిదినియు, మద్రాసు కార్పొరేషను సభలో, మాంటాగు సింహాభిప్రాయ గార్లకు మాత్రమే వందనము లర్పించబడినది. ఇందునుబట్టి, ప్రజాభిప్రాయ మేతరు నున్నదో చులభముగ కనుగొనవచ్చును. ప్రజాభిప్రాయము ధిక్కముగ గొంతులకు మాటలాడునది కనుమరుగై పూనుకుండుచే, వారికి చిరస్థాయిగ మండగలదు. మాంటాగుగారు ప్రజాభిప్రాయమును పూర్తిగా సంపూర్ణముగా లేకపోయినది, హిందూ జేతము కొరకు వారు సలిపిన కృషికి, ప్రజలెంత యు కొనియాడి తీరదు. వారి కట్టుదలయు నేర్పును, చాకచక్యమును, ఓర్పును, ఘోరముల క్షమించుటాత్రయము.

తూర్పు ఆఫ్రికాలోని భారతీయులు

భారతీయులను తూర్పు ఆఫ్రికానుండి వెడల గొట్టుటకు, ఈ నెల 19 తేదీని శాసనము గావించుట క్రాంతిభక్తులముందు దలచెట్టుచున్నట్లు, ఆండ్రూసుగారు తిరిగి నివృత్తుచున్నారు. తూర్పు ఆఫ్రికాలో తెల్లవారికిన్న ముందర, భారతీయులు నివాస మేర్పరచుకొనియుండిరి. ఆదేశమును ఫల దాయకముగ గావించినది భారతీయుల పరిశ్రమయే. అట్టిరీతి, యూరపియును లిపుడు భారతీయులపై అవినీతి మొదలగు నకనిందల మోపి వారి నాదేశమునుండి తరమివేయు జూచుటకన్న ఏమో ముగు కార్యమింకొకటిలేదు. భారతీయులను శాసనరూపమున బానిసలుగ నొనర్చుట కిది యొక ముఖ్య ప్రయత్నమని, మహాత్మా గాంధీ గారు చెబుచు చున్నారు. ఇందుకు భారతీయులు తగిన ప్రతిక్రియలను వెంటనే నాలోచించవలెను. కాని, హిందూ జేతమునకు సంపూర్ణ స్వతంత్రతల మేలేంచునరకు, భారతీయుల దుస్థితి తొలగిపోవునని తలంచుటకు వీలులేదు. ఇందుకొరకై, భారతీయులు దృఢప్రయత్నముల సలుపుట యవసర మని వేరుగ జెప్పవచ్చులేదు.

సిక్కుల ప్రబోధము

సిక్కులంతవరకును, సైనికులుగ వాసిగాంచిరి. కాని వంజాబు పరిస్థితుల మూలమున, రాజకీయవిషయములలో వాకిగూడ సమీక్షింపగలిగిన దని, అమృతసరములో జరిగిన సిక్కుమహాసభ మూలమున కనుగొనవచ్చును. అధినివేశములతో బాటు హిందూ జేతమునకు పరమానందము సమగ్రవలయునని, పథివారు తీర్మానించిరి. సంస్కరణ శాసనము సభించించుట, కేంద్రప్రభుత్వమున బాధ్యత లేనందులకు ఆశాభంగము గను జ అ చి రి. దయచూచి దారుణకృత్యములను

ఖండించుచు, వంజాబు క్రమబద్ధ తోడ్పడిన వండిత మదనమోహన మాల్యవా, మోతీలాల్ నెహ్రూగార్లకు వందనముల సర్పించిరి. అన్ని సభములందును, వ్యవసాయసభలలో ఈతరున జనించుచుండ, జేతపుభావ్యభ్యుదయము గూర్చి చింతి వ నెనెరకలగుచున్నది.

కారాగృహవిచారణసంఘము

ఈసంఘమువారియెదుట, మహాత్ముడు ఉస్మాను సాహేబుగారు సాక్ష్యమిచ్చుటలో, ఖయిదీలకు నీతిబోధతోపాటు మతబోధగూడ జేయుట ముఖ్య పరమని తెలిపిరి. మతనిబంధనల ప్రకారము నడచికొనుటకు, ఖయిదీల కవశాలముల నొసగవలయును. మహాత్ముడీయ ఖయిదీలకు (1) మత నిబంధనల కనువగు చున్న నొసగవలయుననియు, (2) స్నానమునకు సౌకర్యముల గల్గించవలయుననియు, (3) జయిలులో మనీవోకటి యుండవలెననియు (4) రంజాను రోజులలో, ఉదవాసము జేయువారికి వీల్గిను కల్పించవలయు ననియు, ఉస్మాన్ సాహేబుగారు విశదపరచిరి. వీరి సూచనలు, చాలము ఖ్యమయిన వనరుల కెంతయు సంది యను లేదు.

నత్యవ్రతము

వంజాబు విచారణసభ, దయచూచి వారుగా కృత్యము లెటుల బహుల్పడెనో గాంధీ మహాశయుని నిత్యశీల నులునే బహుల్పడెను. మాటల సంఘమువారి ఎకట, గాంధీ గారిచ్చిన సాక్ష్యములన, నత్యాగ్రహవ్రతమున ఎట్టి యుత్కృష్ట దీక్షయో, దౌర్జన్యమునను దాడికి ఎంతటి ముందుగా గలదో, ప్రకంచమున కెటువంటిది గాంధీగారి ఉద్బోధములన, అల్లరిల క్రమలెందు నవనాదమున విధారములేదని, కరకలాపాలయించి. హుటయెఱుపు నిష్ఠయ మెటులున్నను, నిష్ఠాపాతముద్ధితో యోచించువారికి సత్యమువెల్లడిగాక దక్కును.

డాక్టరు రూథర్ ఫర్డు

ఇండియాకు తిరిగి ఇటుల వాముచున్నది. “డాక్టరు రూథర్ ఫర్డు, బెనోలుగారి యధ్యక్షతక్రింద ఏర్పడిన పార్లమెంటరీ సంఘపు సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నిచ్చిరి. 27 నవంబరు తేదీన జరిగిన సభలో, సంస్కరణ శాసనమునంగీకరించవలెనని భారతీయుల మద్దోధించుచు గావించబడిన తీర్మానమును, జలవరదిన వారిలో రూథర్ ఫర్డుగారి నామము గాన్పించుచున్నది. రూథర్ ఫర్డుగా రాసభకు నెడలి యుండలేదు. వారి రాజీనామా, సభకు పీయబడిగినను, ఆతీర్మానమును గాని, అంగ్ల ప్రజాభిప్రాయ మును కరవ్రతమును గాని, తామెంతమాత్ర మంగీకరించునని, రూథర్ ఫర్డుగారు వెల్లడించుచున్నారు”

జైకర్తీ హక్కులము:—అన్నట్లు వెలు అను కంపెనీ వారు ఒక డైరెక్టరీ ముద్ర పడచిరి. బాకరు సి ఎం అను కంపెనీవారు, నూతన జైకర్తీ హక్కులములను, వెలుకంపెనీవారు కను డైరెక్టరీని చూచి దానిని ముద్రపరిచిరి. స్వీటు కంపెనీవారు దానిని బారాదానిని ముద్రపరిచిరి. తీర్పు చేయమని కలకత్తా హైకోర్టులో నత్తపు చేయమని కోరిరి. ఆదర్శానుసార జస్టిస్ గ్రీవును గాను 12-6 తేదీని విచారిరి. డైరెక్టరీ హక్కులమున సంబంధించిగాక ప్రాప్తికై వినుచున్న దావాచేసిట్లు ప్రతి వారులు చెప్పగాని తాము ప్రాప్తికైనున వంతుని నుడిచిరి. అనుదావా తేజవరకు దీని విషయమై ప్రస్తుతము యోగింపబడ నుండునట్లు న్యాయాధికారి యుత్తరవిచ్చెను.

సానికాది వార్తలు

(0)

కారాగృహవిచారణసంఘము:— ఈసంఘమువారి, నేటి సానికాది కలకత్తావార్త, హైద్రాబాద్ కు వెళ్లుచున్నది.

విద్యార్థి కలకత్తా:— విద్యార్థి కలకత్తా సంస్కరణ నిబంధనలను మూచించుటకు, మద్రాసు గవర్నరుగారి యధ్యక్షతక్రింద, కలకత్తాలోని మహాసభను నూడెను.

మహాదన సభ:— ఈ సభ పత్తులన, 18-6 తేదీ శుక్రవారము సాయంత్రము 5-15 గంటలకు, గౌ. బి. యశ్. శర్మగారు “అమృతసరపు కౌంగ్రెసు” గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

రాష్ట్రీయ కౌంగ్రెసు సంఘము:— ఈసంఘమువారు, నేటి సభ్యులైన ఎ. రంగస్వామి అశ్వంగారు, వి. బి. దత్తాత్రయంగారు తేలిపియు నుడ్రపుటాడున సాయంత్రము 5-80 గంటలకు “అమృతసరపు కౌంగ్రెసు” సంస్కరణ శాసనముల గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

మదరాసు కార్పొరేషను:— రాజీవు తొలిసారి యెన్నికలలో పోయినపుడు త్రీలలోనూడ వాడుకలను ములకలది పులిమిగాని, వారిని పోల్చుటవ్యాధిగాని ఆయాదేశాలలో రాకలెని యొగిసిపలు సభాభ్యుత్థులు ప్రకటించుచున్నారు.

అమరకలాపిలాసిరి:— ఈగీర్వాణ సమాజము వారు రేపు సాయంత్రము 5-30 ఘం. చెన్నపురి ప్రెసిడెంట్ కళాశాలలోను కట తిలకల్లికేటి సమాద్రపుటాడున (ప్రెసి. యస్. సత్యమూర్తి అశ్వంగారుకి, ఎ. రంగస్వామి అశ్వంగారు గారికి సంస్కరణలో నొక ప్రచారపత్రికను సమర్పించుచున్నారు.

సంస్కరణములు:— రాజ్యాంగ సంస్కరణములకు సంబంధించిన విపులమును నిర్ణయించు జేయుటకు ఎఫ్. బి. ఇవాన్స్ బి. సి. ఎస్. గారు స్వేచ్ఛు మూటియొక నియోజకవర్గదే. సంస్కరణములకు సంబంధించిన లేఖలను వారిపేర నివారణకు తెచ్చెను, (కై. బి. యే. యే. ప్రభుత్వము వారి అని ప్రాముఖ్యతను సమాచారము ఇవాన్స్ గారు ప్రకటన తెలిపెదరు.

చెన్నపురి సరస్వతీ సంఘపువారి సంక్రాంతి మహోత్సవపు వసూలు ప్రకటన:— సహోదరీ, సహోదకలకు విన్నవించు:— 1908-9 సంవత్సరం నియమించబడిన సరస్వతీ బాలికా కాలనకు, 1917 - సంవత్సరం నియమించబడి ప్రతినిధులు 270-303 జలకు ధర్మవైద్యము చేయుచున్న సరస్వతీ ధర్మాధికారులకున్న వసూలుగాను వచ్చు మానాసర్వ మోక్షకారము ప్రత్యక్షము మొదలయినది (ప్రార్థించెదము- సరస్వతీ సంఘము, సెం. 28, విద్యామార్ గుడిపి, చెన్నపురి).

శ్రీ భగవత్ ఉపాసనసభ:— ఈ సభలో ప్రతివారూ రాత్రి 9వ నాడెందుగాక, అనేక సందర్భములగా జరుపబడిన ప్రకారము (శ్రీమ. మార్గశిర మాసయంతము ప్రాంతములందు ప్రాంతములకు జరుపు కొని భజనజేసి వచ్చుచున్నాగా, మిక్కిలి శాస్త్రీయముగా నకలమైనవలకు మంగళము గలనీయు శ్రీరాధాకల్యాణ మహోత్సవము మాత్రమేను జరుపవలెనని వారి 11 తేదీ జరిపించునంటి విషయము ప్రాంతముల మొదలైనవాకిట్లు. ఇకపై వీరు మున్న అన్ని వారములకు బట్టు యెన్నికతో భజనం యుద్దేవిది ప్రభుత్వము చేసిన దానిలకు ప్రతిబింబించి భజన వృద్ధి చేయవలెననియు తద్విచరించుటకుగాక కలకత్తాలోని మూలములను మిక్కిలి సార్థించుచున్నాను. ఏ విధమైన యువనాడునెరకు మిక్కిలి పీడితో అంగీకరించబడును. నీ లాము ప్రభుత్వము కార్యదర్శి.

మదరాసు కార్పొరేషను.

నిన్నటి సాయంత్రములకు పనుల భవనమున మదరాసు కార్పొరేషను సభ జరిగినది. బర్మాటన్ గారి కార్యక్రమ వహించిరి. 21 మంది సభ్యులు విచ్చేసిరి.

సార్వభౌమ ప్రకటనము.

కార్యక్రమమును ప్రారంభించుటకు పూర్వము 21 బి. త్యాగరాజు శ్రేష్ఠి గారు యీ తీర్మానము నుపసాదించిరి:— “శ్రీ పూర్వభూమి దివంగు 18 తేదీన భారత ప్రజల కొసంగిన సంతోషమును మదరాసు పౌరుల కనుజూచు కార్పొరేషను సభవారు తమకృతజ్ఞతకు తెలుపుచున్నారు.”

ఈ తీర్మానమును గూర్చి విశేషముగా మాటలాడె సభకు లేదనియు, వేల్పు యువరాజు మదరాసునకు వచ్చి మాడకలెననియు, అప్పుడెల్లరును వారికి వూదయే పూర్వక స్వాగతము నొంగుట లెనియు శ్రేష్ఠి గారు నడిచిరి.

రా. బి. వారాణసుస్వామి శ్రేష్ఠి గారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

ఎన్. గురుస్వామి శ్రేష్ఠి గారి కార్యక్రమము నుపసాదించిరి. — “కార్యాంగ సంస్కరణముల సంబంధమున నమరకును సేవ నొసంగిన మాంటాగూ, సింహా ప్రభువుగార్లు మాడ వూదయే పూర్వక వందనముల నొసంగుచున్నాము.”

సకేతనుగారు దీనిని బలపరచిరి. సభకులో తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

స్థాయిసంఘ సూచనలు

స్థాయిసంఘ సూచనలు సభవారిచే యాచించబడినది. వారిలో ప్రధానములుగా వాని నిమి బొందుపరచుచున్నాము:—

- (1) ఎక్కువ, బాద్మితులలోనున్న మామయతేయైద్య కాలము మామూలు ఆస్తిగ్రహణ మార్పులు (2) ఇంచుకను అధికకర్మమునకు దురిగి కాంక్ష నుజేయబడుట (3) సంఘ్య క్షున సంబంధమున కార్పొరేషను భవనమున వీక్షణములను తెట్టుటకు 250 రూపాయలు క్యయమును కాంక్ష నుజేయట (4) సివిలు సర్వీసు నియమములను కార్పొరేషను ఉద్యోగులకు మాడ అనుమతించుట. (5) మూడు వీధి, జవాంగీరు భావీధి మధ్యనున్న కందును మహమ్మదు మల్ సీరాజి అండునన్న వారికి విక్రయించుట.

ఈ సూచన లన్నియు ఆమోదించబడినవి.

ఇతర సూచనలు.

మొదట మదిపు వేయబడినట్లుకంటె 8,80,706 రూపాయల అధికవ్యయమైన విషయము గూర్చి చాలచర్చ జరిగినది.

అధ్యక్షు లీవిషయముగూర్చి తెలుపుచు, వీధులమరమ్మకు వనలన్నిటిని అధ్యక్షుడే కాంక్ష ను జేయుచుండె ననియు, ఇంచుకనుగానున్న కొట్టుగారు మొదటి ఎస్టిమేటులో కొన్ని మార్పులను జేసిననియు, వారి తరువాత వచ్చిన హెచ్చుతగ్గుగా రా మార్పులను అనుసరింకలెప్పుని సరియయ్యెననియు చెప్పిరి.

ఇంచుకను యజరింపబడునై కొంతయే, యారీతిగ తన యుచ్చనచ్చిరితిం వర్తిండు యత్యాశ్చర్యకరముగ నున్నదని నటేకను గారనిరి.

కొట్టుగారివై చర్యను ఖండింపరలినవిని పార్లమెంటు పూర్వము గారు పలికిరి.

ఇంచుకను నీ విషయము తెలియజేయ నలసినదని యడుగు టవసరమని రంగాచార్యుగారు పలికిరి.

ఈ తీర్మానము సభవారిచే అంగీకరింపబడినది.

సభ నామినేయులు

సర్ అలెగ్జాండరు కార్మిగారి గౌరవార్థ మొకవిండు జుడుగునున్న దనియు, దానికెల్లరును బోకదలచుకొనుటచే సభ నామినేషనలిన దనియు త్యాగరాజు శ్రేష్ఠి గారి కార్యక్రమము నుపసాదించిరి.

జేవదాసుగారు దీనిని బలపరచిరి.

ఒక అల్పమార్ విందునై సభను వదలిజేయుట భావ్యముగాదని రా. బి. వారణాసిలాచార్యుగారు పలికిరి.

లీతుగారు దీనిని బలపరచిరి.

అందుచే త్యాగరాజు శ్రేష్ఠి గారి సూచనము యాదీ పోయెను.

ఆ డై లు.

క. సి. కేకాచార్యుగారి తీర్మానము నుపసాదించిరి.

అదైలు ప్రముఖ అత్యధికము అనుచుండుటచే,

మధ్యతరగతుల వారి సౌకర్యార్థమున, జనాగ్రహణ తొలగించుటకును, అదైలును తగ్గించుటకు బొంబాయి రెంటు ఆఫ్ఫు సభితి కొక కాసమును నిర్బంధపరచిని యాసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాడు.”

అదైలు మూడు, నాలుగు రెంటు వృద్ధిమైన దనియు, ఇంచుకనులకును వెల్లరకు నవ్వముగ నున్నారనియు వీరు నెప్పిరి. ఇంటికిన్న మాడ హెచ్చించి. అందుచే అదైలు యొక్క డై న వని ను వృద్ధి ము కాగ ల యు. గృహ నిర్మాణమున కధికవ్యయ మగుచుండుటయు, సంగ్రామ నమయమున భవనమును సంపాదించివా రజేతులు గృహములను కొనుటకు చాల భవనము నొసంగుచుండుటయు వామగుల వృద్ధికి కారణములు. అదైలు యొక్కరకుటచే ఆనేకు లొసంగు ననే గుంపులుగనుండి నివసించుచున్నార. అనేక కారణముల వలన జనసంఖ్య యొక్కరకుచున్నది యీ కాలమున నిది అసభ దాంక్షము. ప్రభుత్వమువారు దీనిని నివారించుట కొక కాసమును నిర్బంధపరచి యున్నది.

డాక్టర్ విజయరావుగారు తీర్మానమును బలపరచుచు ప్రభుత్వమునకు నేరుజేయుటకు నమరుద్ధరై యున్నారనియు, ప్రభుత్వమువారి కెగినవర్గ కై కొన వలయుననియు నుడిచిరి.

త విషయము గూర్చి ముందుగ పరిశీలనము చేయవలెననియు, అందుచే అధ్యక్షుడు, లీతు, నటేకను, ఉస్మాను, కేకాచారి, వారాణసుస్వామి శ్రేష్ఠి, డాక్టర్ విజయరావు వులు గల యొకయువసంఘము నేర్పరవలె ననియు సూచించిరి.

మహమ్మదు ఉస్మాను సాహెబు. గారి తీర్మానమును బలపరచిరి.

అదైలు అంత అపరిమితముగా హెచ్చుతగ్గినదియు, అది హెచ్చుటకు అదైలనిచ్చువారిలోపమే కారణమనియు పార్లమెంటు వారు నాయకు గారు చెప్పిరి.

ఈ విషయము సత్కర్మరీతిగ పరిష్కరించుట తగ్గవసరమనియు, కాలయాపన వలన లాభము లేదనియు కేకాచారి గారు తెలిపిరి.

ఇంచుకొన్న విషయముల నేకములు కలవుగాన ముందుదీనిని గూర్చి పరిశోధనము నలుపు ఉపసరమని నటేకను గారనిరి.

ఈ విషయమున కార్పొరేషను వారి కెట్టి చర్యను కై కొనరాదనియు అయినను పరిశోధక సంఘము నేర్పరచుట వలన నవ్వము లేదనియు లీతు గారు చెప్పిరి.

అదైలు వృద్ధియై, చాల అసభ ములను కలిగించుచున్నదనుట నిస్సంశయమనియు దీనివై నివృత్త హెచ్చుట కై కొని తక్కినవిషయములను ప్రోత్సాహము కదలిజేయవలయు నని సి. సి. రామస్వామయ్యగారు సూచించిరి.

లిరుమలపిల్లై, రాజగోపాలాచార్యులు, త్యాగరాజు శ్రేష్ఠి నటేకను జేరదాసుగారు రామస్వామయ్యగారి తీర్మానమున కనుకూలముగా మాట్లాడిరి. అత్యధికగారి తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

రివెన్యూ ఆఫీసరు

భావనమహదూరు బజలల్లా సాహెబు గారు రివెన్యూ ఆఫీసరుగవంకి కనీసదని కీర్తించుచు రా. బి. వారాణసుస్వామి శ్రేష్ఠి గారి కార్యక్రమము నుపసాదించిరి. ఉస్మాను సాహెబుగారు బలపరచిరి. ఇది సభవారి ఆమోదమును బడెనది.

బ్యాంకు.

మెర్కంటైలు బ్యాంకు ఆఫ్ ఇండియావారు ధన్యులైన వీరిలోనున్న కార్పొరేషను ప్రజలముఖం కొంతభాగము నాగ్రహించి, భూమిలో క్రయ్యటకు సభవారు నమరచిరి.

అంతట సభ ముగిసెను.

తెలిగ్రాఫ్ ఉద్యోగుల సభ:—ప్రస్తుతము ధరలధికముగ నుండుటచే లాహోరులోని తెలిగ్రాఫు ఉద్యోగులు తీవ్రము అభ్యుద్ధిని గురించి యాచించుటకు 16 వ తేదీన సభ జేసిరి. ఈ సభవారి వీరుచుండిన చాలమంది సభకు కచ్చిరి. కొంత ప్రతిపక్షమును చచ్చించిరి. ప్రత్యేకకాఖలలోని వారు ఒకరిద్దరు సంగతులను ఆలోచించిన తరువాత లిరిగ సభ జరిపి కార్యక్రమమును తెలిగ్రాఫుల డైరెక్టరు జనరలుగా 22 తెలుపుటకు నిశ్చయించుకొనిరి.

భారత దేశ వ్యవస్థలు

భారత నాయకులు

ఒక సంభాషణ

(నిన్నటి తరువాయి)

ఈ అభిప్రాయము నిచ్చుటకు నాలో నెవరిని లేక ని నేను చెప్పకక్కరలేదుగదా!

అందులకు డాక్టరు పటేలు గారిట్లు చెప్పసాగిరి. “భారత ప్రజలు తమ వ్యవహారములను తామే నిర్వహించుకొనకలయు ననుచున్నార. ఇందులకు వారికిగల సహజవ్యక్తిమేగాక, బ్రిటిషు ప్రజలు దేశపాపమున విజయము గాంచకపోవుట గూడ కారణము. పూర్వము భారతదేశము నను ప్రపంచదలతో రుల తూగుచుండెడిది.”

“వాణిజ్యము, విజ్ఞానకాస్త్రములు, సాంస్కృతికము, కళలు, అన్నిటిలో సగ్రహణము వహించినది”ని నటేకను సూచించిరి.

“నేను భారతదేశము ప్రపంచములో వెల్ల లీదేశముగ నున్నది. సగటున సంవత్సరమునకు 1 పౌరుండి 2 పౌరు వరకు మాత్రమే నున్నది. 1-2 అదాయము లభించుచున్నది” అని పటేలు గారనిరి.

“అది భవాదాయము? లేక జమలు వుండించుకొను పంటలు, మారగాయలు అందులో జేసినవా? అని నే నడిగితిని.

“అని అన్నియు కలసికల అంతకంటె యొక్క వాదాయము లభింపజేయుచున్నది.” అది ప్రభుత్వము వచ్చినది.

నామ మిగుల విచారము కలిగింది.

“జనులలో నగమువంటి ఒకపూటకంటె భుజించి యెరుగరని యొకడు బాగ్గియున్నాడు. అందు మూలముననే వాగ్గులను నిరోధించుటకు కనీస క్రి క్రికమున లేవన్నది. మరెయ్యవలసిన గతవర్తనము 60 లక్షలమంది మర జించిరి. జైలు దేశమున కదలుటయే లేదు. ప్రజలమునకును మాడ యుట్టి యుట్టినింజుండేయున్నది. విద్య కేవల భావముతో చూడబడుచున్నది. 100 కి 6 గురు కంటె చదువ నేర్పవలసినది. విద్యార్థి విశ్రాంతి విద్యకు గరవలెనని యొక అసభ కారకాసనసభ్యుడు ప్రజేకవెట్టిన కాసమును ప్రభుత్వమువారినింజుటచే ఆమోదితము కాలేదు” అని పటేలుగారు చెప్పిరి.

భారతదేశము పూర్వము కశత్రులకు ప్రసిద్ధియై యుండె ననియు, బ్రిటిషు పాలనమున నది నశించిన ననియు, వ్యవసాయదారులు దాగ్రహణము ననుభవించుచున్నారనియు, ప్రజలు కత్తిరి చూచిన భయముకలుగు నీధికి లేవదీరిన వటేలు గారు చెప్పిరి.

నేను వారిభావముతో కేకాచారిగారిని, బలపరముగ ఆయుధవిరహితులకు జేయబలన భారతీయులు పతితులై రనువిషయము అంగీకరింపలేను.

“అందుమూలమున మాసూర్యము నశించినదని” పటేలు గారు పలికిరి.

“అది కాదు. భారతీయు లందుమూలమున బలహీనులైరి. కాని వారికి క్రి చావలేదు. ఏకక్రియచావదు” అని నే నందిని.

మూలకారణము.

“బ్రిటిషుపాలనము మంజురా, చెడ్డవా అనువిషయము మనకప్రస్తుతము. ప్రజలునుభవముగ నున్నారలీదా యనియు కాదు. మూలకారణము గౌరమునకు విశేషదాస్యమువలన భంగము కలుగుచున్నది. మీ వైజయ్యములు రాజ్యము జేయుచుండి న మీకెట్లుండును? మాకెందు మూలముననే స్వయంసిద్ధము నూత్రము కావలెనని కోరుచున్నాము” అని పటేలుగారు చెప్పిరి.

ఇదియే ప్రజాస్వామ్య నూత్రము. రాజకీయ వ్యవహారము స్వాతంత్ర్యమునకు ప్రథమసోహనము కాని పోరాటము క స్వతంత్రపాలనము దానిమెట్లునే రావలెను. లేనిచో రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమునం దగ్ధియాలెను.

ఈ సత్యమును మనము గ్రహించుచున్నాము. భారతీయులు దీనిని గ్రహించురు.

లాహోరు హైకోర్టు ముఖ్య న్యాయాధికారి.

లాహోరు హైకోర్టు ముఖ్య న్యాయాధికారి మిప్పుడు భారతీయ నుండుటచే దానికి జడ్జిను హాదీలాలో గారిని నిమింజుంజుము నని కోరుచు లాహోరులోని న్యాయవాదసంఘమువారు తీర్మానించిరి.

స ధి వరతులు.

చృతవర్ణిగారి సం దేశము.

బిటిషు రాజకీయ వేత్తలు ప్యారిసున కరుగుట

ఈజిప్టు రాజకీయములు.

ఈజ్ఞా జాతీయవాదులు

సిద్ధు ధేయిను ప్రధాన కార్యాలయమును
కొల గొట్టుట.

దక్షిణాది సేవానితిరోగ మనము

జాతీయమితి విజ్ఞాపనము

బిటిషు దీవుల నావికావ్యవహారములు.

బోలెవిసుల తొండరలు.

రెయిల్వే పనివారల కోరికలు.

ಕು ವಾ ನ್ನಿ ತಿ.

దేనికీను సేనాని సైన్యములు మరలుట.

తురమ్మ సమస్య

(మదరాసు ప్రెస్ బుక్ షాండ్)

[illegible]

“స్వేచ్ఛా అధికారులు నిద్రపోతుంటే.”

అంధుడు, జనవరి 7:—హీమా అధికారుల నెరించుచు
దెయిలీ మెయిలు కట్రిక్ ఇట్లు వ్రాయించుచుది.—నైనికా
దృశ్యమును బట్టి హీమా అధికారుల నిపుటిలైన మేల్కొల్పు
లయును. హీమా శక్తియందలి ఉన్నత నైకోద్యోగములలో
మాతనోత్సాహమును, నవీన భావములను ప్రజలపైబట్ట గేయ
మార్పులను జేయవలయునో ఎవరు ప్రభుత్వమునకిది వాదన
చించెదరు. గత ఆరేండ్ల నుండియు భారత నైనికాధికారు
లొనరించు ప్రజాత్మము లేల విన్నవించుచున్నవో వారు
విచారించి చెప్పెదరు. ఇంక ఈ విషయమున మరెవరైన
మార్గాంశమును గమనింపవలయును. భారత నైనికల ప్రేమ
కును, గౌరవమునకు వాస్తవములను బ్రటిషు ఉద్యోగి నుజ
కవటికి బంధించుదుమి యొకటి అవసరము.

కర్మ బాటాలో టుగారి! సం దేశము.

అందఁడు, జననరే:— బాల్మీకు శత్రుఁడగుట (వీరి
 తినిధిగ వనిచేయుచున్న కన్నుల బూరిండుగారు తినినా
 కాశ్రయములను మానకొనెద మనయ నేమి సంది మా
 తినిండు నేయి సందియోర్పాటుచేయు నుద్దేశముతో
 నన కేరిందనను మాట యెబ్బవని అధికారము తెలిసి

తాతా బ్యాంకు

అందఱు, జనవరి 8:- తాతా ఇండస్ట్రియల్ బ్యాంకు వారు అందఱు నగరముల దింతలోనే ఒక కాపు నేర్పాటు చేసెదరు.

సోవియట్ ప్రభుత్వమువారు జర్మనీని భవే ముట్టుట.

జెర్మనీ, జనవరి 7:- సోవియట్ ప్రభుత్వము వారిమై మరల న స ర త కాలము లో తిరుగబడవలయు నను యోజనాను బాట్టి క్రొత్తగానుండి మరలిన పైకెత్తములను జర్మనులు యుద్ధమున కాయత్తము చేయుచున్నారు. కావున అందులకు తగిన ప్రతికారముల కిప్పుడే యోగించిం చెదరు భయపెట్టుచు వారు జర్మను ప్రభుత్వము వారికి తెలియబరచిరి.

బల్గేరియా వ్యవహారము

బుఖారెస్టు, జనవరి 7:- సోఫియా నందేశము స్థానం బూరిస్కగారు బల్గేరియా నుండి మరలించుచు వచ్చిరి. బల్గేరియా ప్రభుత్వమువారు రాజీనామా నిచ్చిరి. దానిని గూర్చి ప్రధానమంత్రిగ వైట్ క్రొత్త ప్రభుత్వము నేర్పాటు చేయుటకు సాంఘికవాదులు ప్రయత్నించుచున్నారు.

క్రీష్టియన్ చక్రవర్తిగారు జనవరి 7-వ తేదీని బ్రెజిల్ నుండి వచ్చిరి. విజయ పతాకము నిచ్చి అస్పిత్రి లోనుండి బయటకు వెళ్ళిరి.

జర్మనీ నామక బుద్ధులను రెయిలు నందేశము పొందు చేసిరి. మరలిన ప్రదేశములందుగా నట్టి వివరములే జరిగినవి. రెండువందలమంది అరెస్టు చేయబడిరి. నలుగురు కుమారులతో కాలవడిరి. సోఫియా నుండి కంటి వచ్చుచున్నది.

జులూ చరిత్ర గడ్డకట్టిపోవుటవలన, రెయిలు సావగ్రి చాలకపోవుటవలన నెలబాగు సరఫరా తగ్గునయై జర్మనీకి చాలబాధ గలుగుచున్నది. వెట్కెనెర్ కేమలు నిలచిపోయినవి. అనేకమంది హత్యచేయబడిరి.

బ్రిటిష్ విలేజులు జర్మనుల సామగ్రి మేల్కొనకు విందొనగా ఈజిప్టు ఇంగ్లండులు అవ్యోధ్యమెత్తిరి. కర్ణాటక గారేయని అతడు కొరవట్లు 6-వ తేదీని రెయిలోనుండి వచ్చిన నందేశమును మార్చిండు పోయెను. ప్రతికటించుచున్నది.

జనవరి 14-16 వ తేదీలను పొరకీ చక్రవర్తిగారు బ్రెజిల్ నుండి బయటకు. అతని గౌరవించుచు విల్లి చూటలతో గొప్ప విం దొనగబడును.

రొండుస్టానుగార్స్ పోలిసు భారతానుల మీద కొంత మంది దాడిదారులు పడిరి. వారిలోనిద్దలు పట్టుకడిరి. కక్కిన వారు పారిపోయిరి.

ఆస్ట్రేలియాను లెఫ్టినెంటులు పారారు, మాంటోపు గారులు నేడొక విమానములో ఆస్ట్రేలియాకు బయలుదేరిరి.

భూర్యమొకప్పుడు ఆస్ట్రేలియా ప్రధానిగ నండిన లమ్మర్స్ గారు మరణించిరి తెలియుచున్నది.

కర్నూలు డెవినుకీగానుగారు మరణించిరి తెలియుచున్నది.

మేయ్యనపల్ల ప్రభువుగారు 11-వ తేదీ సాయంత్రము ప్రభు దంతులు సహవారముగా కలకత్తా నుండి కాకితి బయలుదేరిరి.

Wanted.

Wanted for Pragjee Soorjee Godhoo Company, Managers well experienced in Export and Import business of over ten years' standing for the following places. Very handsome pay according to qualifications. Apply sharp with copies of certificates and testimonials which will not be returned) to Pragjee Godhoo Company, Khand Bazar, Bombay. Calcutta. America. Madras. Rangoon. Japan. Karachi. Singapore. London.

తూర్పు ఆఫ్రికా భారతీయులు

ఆండ్రూసుగారు మొంబాసా నుండి గంధిగాకి కంటి వార్త పంపిరి. ఆ కంటివార్తను గంధిగారు బొంబాయి క్రానికలు ప్రచురించెను. క్రొత్తగా చేయబడవచ్చు చట్టమును సాయుధా భారతీయుల స్వాతంత్ర్యమునకు చాల భంగమును కలిగించునదిగా నున్నది. నినిసింపదగని వారిని కంటి వేయ చట్టము 1919 అని దాని పేరు. తూర్పు ఆఫ్రికా జేతమున నివసించుచున్న జేతములు వారివారిలో నెవరయిన నివసించు స్వల్పముగారిని వుద్ధ్యముల తెలిపిన సమాచారమును బట్టి గవర్నరు సంయుక్తముగా నిశ్చయించినచో మిలిటరీల జేతమును విడచి పోవునట్లు జాబింతులకు గవర్నరుకు అధికారముండును. అప్రత్యక్షము తీరస్కరించువారికి రు 1500 ల వరకును జుల్మానా వేయటముగాని కి నెలలకు మించకుండు విధియును గాని కఠింకగా నిధించుటకును లేక కిక్కును జూరగా నుగూడ విధించుటకును అధికారముండును. అట్లుకేట విధింపబడిననుతి గి వానిని వెడలగొట్టుటకు గవర్నరు కధికారముండును. జనవరి 19 వ తేదీని కాననసభ జరుగును రాజకీయముగ నీవట్టమును దురుపయోగము చేయకుండుటకు నిరోధమేమియునులేదు. భారతీయులు నీటి బాహ్యులనుటకు తగిన ఆధార మేమియును అధిక సంఖ్యమువారు సంపాదించిన సాక్ష్యము నందు కనుపించదు. మేము భారతీయులు నీటిబాహ్యులు కాని ప్రకటించినందున ప్రజలకు సంశయము తొలగినదిగాని దక్షిణాఫ్రికాలోని పాశ్చాత్యులవలెనే యిచ్చటి పాశ్చాత్యులగుడ భారతీయులను తరమగొట్టుటకు కృశనిశ్చయముగా నున్నారు. అని ఆండ్రూసుగారు కంటింపిరి. దీనిని గూర్చి వేయగ తెలుప న క న మేలేదు. తూర్పు ఆఫ్రికా నుండి భారతీయులను లేకగొట్టవలెనని వారు గట్టికట్టుటలతో నున్నారు. ఈచట్టము చువూ క్షద్రమును కలిగించును. ప్రభుత్వోద్ద్యోగులు పాశ్చాత్యుల యిష్టానుకరతై భారతీయులను బాధించుట సమాజము. కేలము అసత్యమును నీటిబాహ్యులను వారొకరినొకరును బట్టిమే వారి దుష్టుల నెల్లడియగుచున్నది. భారతీయులను బానిసత్వమునకు దింపుటకీ మొదటికాననను, ఇటీవలకచ్చిన పాశ్చాత్యులతో సమానమట్లును భారతీయులను గోరెను. వ్యాపారమున గూడ ప్రతిఘటించెను. అది అతిసాహసము కాదా! కాననే పాశ్చాత్యులు ప్రభుత్వోద్ద్యోగులను వశపరచుకొనెను. దక్షిణాఫ్రికా పరిస్థితులు వేరు తూర్పు ఆఫ్రికా పరిస్థితులు వేరు కాన నచటి రాజీయము అసంసరము. తూర్పు ఆఫ్రికాలో చిరకాల వాసపు మాట్క కలవారు భారతీయులు కాన వారు తక్కినవారందరితోను సమాన మాట్కను కొరవర్చులుగాన తూర్పు ఆఫ్రికాలోని భారతీయుని పౌరసత్వ రాజకీయ మాట్కలను భారతీయులను దొరతనమువారును నమర్చింపవలెయునుదని నేను విశ్వసించెదనని గంధిగారు వ్రాసిరి.

పోలిసు డిప్టీ కమిషనరు:- వేసి హెడ్డు కానిస్టేబులు ను అక్రమముగ బంధిగావాలి నుంచినందున కలకత్తాలోని పోలిసు డిప్టీ కమిషనరు రాయి పూర్ణచంద్ర లాహిరిగారిని (వేసి డెన్సి మేస్ట్రీలు) గారు విచారింపిరి. మేస్ట్రీలుగారి యుత్తమము మోక్షోర్థువారు కొట్టి ఒక లాహిరిగారిని విడుదల చేసిరి.

కలకత్తాలో వ కూడికము:- కలకత్తాలో చాలమంది మహావికారులను చనిపోవుచున్నారు. జనవరి 8-వ తేదీనొక మొండిన వారములో 108 గురుకు, ఆక్రిందటివారములో 80 మందియు, ఆక్రిందటివారములో 47 మందియు చనిపోయిరి. ఆ కాలములలో వరుసగ మొత్తముమీద నింతమంది చనిపోయిరి. 829; 955; 838 మంది.

మహాదులు:- నరసింహ స్వామిగారిని మహాదులు అని కొందజాతులవారు అంగ్లేయులు యేర్పరచిన వరకుల కంగీకరించినను వారికి వారికి వడక కొందరు కనుకకు లాగుచుండిరి. ఒప్పుకొన్న కొందరు పట్టుపట్టిరి. కొందరిట్లుండి నకు వారు చాలమంది వరకుల ప్రకారము చేయుటకు నిశ్చయించిరి. 9-వ తేదీని అమాని బూగియెరా కొందజాతులు, భరతేశ్వర ప్రైవేటులను ప్రతిఘటించి చాల నష్టపోయిరి. మన వారిలో 60 మందికి నష్టము కలిగెను. 11-వ తేదీని అమాని బూగిని మనవారు పట్టుకొనిరి.

Reward of Rs. 2,000 NOTICE.

A Reward of Rupees Two Thousand is offered by the Agent, Madras and Southern Mahratta Railway Company, to any one who will give information leading to the arrest and conviction of the person or persons concerned in the theft from the Poona-Londa Cash Chest No. 9, which occurred on or about the 11th December 1919

2. Information should be given to the Personal Assistant to the Deputy Inspector-General of Police Railways and C. I. D. Post Box No. 602, Mylapore, Madras, who will treat all correspondence on the subject as strictly confidential.

2,000 రూపాయలు బహుమానము! 2,000 రూపాయలు బహుమానము!!

1919-వ సంవత్సరము డిసెంబరు నెల 11-వ తారీఖున పూనా లోండా సొమ్ముపెట్టి అనగా (ఇనుప పెట్టి) లో నుండు పైకము దొంగిలించిన వార్లను కనిపెట్టి శిక్షకు తగిన బొగట్టారు చేసి తెలియపరచువార్లకు మదరాసు సదరను మహారాజైల్వే ఏజంటుగారివల్ల 2,000 వేల రూపాయలు బహుమానముగా యివ్వబడును.

2. ఈ విషయమై తెలియపరచువారు పోస్టు బాక్సు నెంబరు 602 మైలాపూరులో నుండు సి. ఐ. డి. డిప్యూటీ అసిస్టాంట్ ఇన్స్పెక్టరుగారి పర్యవలు అసిస్టాంట్ గారికి తెలియపరచవలయును. కమాయిషు రహస్యముగా నుంచబడును.

HD 71217 for Rs. 100	TD 19524 for Rs. 100
80	81
WO 01137 " 100	TD 35620 " 100
25	78
TD 55516 " 100	WO 29162 " 100
86	23
PD 99834 " 100	HD 25527 " 100
13	31
WO 391910r " 100	PD 88834 " 100
14	11
WO 39191 " 100	TD 08800 " 100
14	12
CO 54814 " 100	WO 06827 " 100
18	23
DO 50726 " 100	TD 19250 " 100
95	92
WO 47102 " 100	WO 39410 " 100
33	28
PD 68073 " 100	HD 21439 " 100
1	80
WO 67307 " 100	HD 86308 " 100
25	33 or 83
WO 67653 " 100	WO 68847 " 100
23	31
WO 62151 " 100	TD 88751 " 100
29	84
CO 47439 " 100	PD 87655 " 100
20	16
CO 46489 " 100	PD 10472 " 100
68	2
MO 32073 " 100	WO 43358 " 100
99	17
GB 03160 " 100	Z3 37926 " 50
44	90
TD 27036 " 100	WO 95011 " 50
12	45
WO 54120 " 100	VO or Q 61211 " 50
17	62 or 62
WO 93449 " 100	HD 23425 " 50
25	45
TD 75298 " 100	FB 75753 " 50
3	33
CO 59484 " 100	WO 25272 " 50
68	10
GB 38295 " 100	DB 99446 " 50
44	5
GB 73090 " 100	WO 53712 " 50
44	45
PD 63138 " 100	WO 13729 " 50
2	10
TD 30213 " 100	HO 95876 " 50
83	45
HO 07254 " 100	Q 99134 " 50
76	62
CO 06159 " 100	OB 61831 " 50
69	4
DO 13806 " 100	SO 83120 " 50
22	62
WO 02757 " 100	HO 11700 " 50
25	45
TD 60582 " 100	Z3 50447 " 50
92	88
TD 40861 " 100	WO 72561 " 100
84	26

RAYAPURAM. } Sd. D. L. MAGNIAC, LIEUT.-COLONEL. Agent, M. and S. M. Ry. 3-1-20.

హంటరు సంఘము

బొంబాయికి వచ్చుట

బొంబాయి, జనవరి 18:-హంటరు ప్రభుత్వమునకు, తదితర సంఘ సంఘములకు నేను ప్రత్యేకపు రైలుబండిలో ఆహ్వానమునుండి ఇక్కడకు వచ్చితిని. గురువారము ఉదయమున సంఘమువారు నైపు ఇక్కట్లూట్యులులో నిచారణ ప్రారంభించగలరు. ఏత్రలో బొంబాయి నుండి బిల్లర బిల్లులు జరిగియుండెను. వారిని గురించి సంఘమువారు విచారణలుచేసెను. ఆయనాధ్యక్షుడు మే మునువారు సర్వ మేకము ఒడవడిగారిని రహస్యముగ విచారించెను. ఆరకురైయెడల పోషకమువారు విచారణ జరుపవచ్చును.

సిక్కులసభలో చేయబడిన తీర్మానములు

1. సభవారు సార్వభౌమని రాజభక్తిని విన్నవించుచు రాజసేవకు సంక్లిష్టములని విన్నవించుచున్నారు.
2. వాదా మహారాజుగారికి వారసుడు కలిగినందులకు వారి సభిసంఘము చున్నాడు.
3. రాజప్రకటనమునకును కవికరమునకును కృతజ్ఞులు తెలుపుచు నిదియు సందర్శిని వదిలవలె నని కోరుచున్నాడు.
4. అధివేక్షణములకు గల స్వాతంత్ర్యముల నిన్నిటిని భరతఖండమునకు గూడ నొసంగు దనుకను యిట్లుంటుంది. తొలగవని ఈ సభవారు విన్నవించుచున్నారు.
5. సంస్కరణములు సుత్రప్రకటనలు. సిక్కులు సహకారము చూపెదరు. ఇండియా దేశమునకు ప్రభావని పాలనము కొంచమైన నియంబడలేదు. సిక్కులకు తగిన ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మియ్యలడలేదని సభవారు చింతించుచున్నారు.
6. హంటరు కాంగ్రెసు సంఘముల నివేదికములను నిరీక్షించుచు జలవాలాబాబునాథ్యులహాదయన ముత్రము సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.
7. వండితములవ్యాపారముగారు మున్నగు వారు చేసిన సహాయమును సభవారు ప్రశంసించుచున్నారు.
8. భూమిలపిత్తు ఒకేసారి నిర్ధారణచేయవలెను గాని మరలమరల పెంచుట చాల హానికరమున సభవారు విన్నవించుచున్నారు.
9. నీటికిను చాల హెచ్చుగా నున్నదిగాన తగ్గించవలెనని సభవారు విన్నవించుచున్నారు.
10. వైనికోట్లగారు నిచ్చుటలో భారతీయులకు పాత్రాత్మ్యములో గమనముగా చూడవలెను. సిక్కుల హక్కులను పాటించవలెనని కోరుచున్నారు.
11. ఆయుధ కాపరమును వర్తింపజేయుటలో మంజూరు రాష్ట్రమునగూడ యితర రాష్ట్రములలో సమానముగా చూడవలెనని సభవారు కోరుచున్నారు.
12. సిక్కులకు ప్రభుత్వోద్యోగములలో హెచ్చుగ నియమింపవలెనని సభవారు కోరుచున్నారు.
13. ఫరీష్టాట మహారాజుగారి మరణమునకు సభవారు చాల చింతించు సాహధ్యుని రాజకుటుంబమువారికి విన్నవించుచున్నారు.
14. స్వర్ణ కాలములు మున్నగు సిక్కుదేవాలయముల పరిపాలనమును సిక్కుల కిచ్చివేయవలెనని సభవారు దొర తనమువారిని కోరుచున్నారు.

తనవాండ్ర సమ్మెకట్టు:-బొంబాయిలోని యంత్రకాల లందు తనదేయు తనవాండ్ర సమ్మెకట్టు విషయమై మాన్పు లేదు. అల్లరులేలేవు. సోమలు సర్వములనువారు కలిగించుకొని పనిచేసి వ్యవహారమును పరిష్కరించుమని యంత్రకాలల యజమానుల సంఘమువారు కోరినట్లు ప్రతికలలో వ్రాసిన సంగతి నిజము కాదని సంఘమువారు తెలిపిరి. అందు యథార్థము లేదు. ఎవరో ఒకరందరు కలిసి తనవాండ్ర నందరిని పనిమాని పించి యంత్రకాలలను మూయుచుచున్నారనియు నది తగదనియు కాగ్యర్న తెలిసెను. పనివాండు కోరగా సోమలు శర్మగు లీగువారు తనదేయుట కంగీకరించిరిని విచారించగా తేలేను. మునిసిపలు కోడులమీద తనదేయు తనవాండ్రు జీతములను వృద్ధిచేయుట గురించి యోచించగల మని నచ్చుచెప్పిన మీదట వారు పనిలో చేరిరి. నూనె కలపెరిలో తనదేయు వారు గతనెల జీతమియ్యమని కోరిరి. మేనేజరులు ఆలోచించుచుండిరి. తన మానసవాండు అల్లరులు చేయవద్దని కోరుచు క పదాదు హితకర్త సభవారు కాగితములను చూపించి చింతింపెడిరి.

చెన్నపురాండ్రసభ:-కడవిన మూడి వారము సాయంకాలము విశ్రాంతిగా పురమందిరమున పోలీసు డిప్యూటీ కమిషనరు డివాన్ బహదూరు ఎస్. భవానందము పిల్లెగారి యాజమాన్యమున కిది. తేలి ధర్మరము కృష్ణమూర్తిగారి చంద్రహాస వాటకము ఆక్రమిత మకోపాదముగా ప్రదర్శింపబడినది. ప్రదర్శన సాకమున, సభాసహకార్యదర్శి కాళీబాధుని నాగేశ్వరరావు తంతులుగారు డివాన్ బహదూరుగారిని పుష్పమాలికలంకృతులు గావించి వాత వాటియధ్యక్షుల కనుగ్రహపూర్వముగా సంగీరించుటయేగాక కాదు మిక్కిలి యోధునో ప్రదర్శనమున సాంకేయము సాధనముగను నిలోకించుట ప్రశంసనీయుమనియు ఉన్నతోద్యోగముగ నుండియు పిల్లెగారు సారస్వతాభిమానులుగా నుండుట, విశేషించి వాతకర్తల సారస్వతాభిర్భుద్ధికి కృత్యముగా తోడ్పడుట మిక్కిలి తానియాదదగిన విషయమనియు, వారి వాటి యధ్యక్షులవలన పభ్యులందరు సంతోషభరితులైరినియు సభాపక్షమున పిల్లెగారిని కృతజ్ఞతా పూర్వకముగా నభినందించిరి. భవానందము పిల్లెగారు ఈత్రకారము ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. "చెన్నపురాండ్రసభవారు ఆక్రమిత మనోపారముగా నేను చంద్రహాసవాటకమును ప్రదర్శించి తమ వాటక భావాలను మరయుక నిదర్శనమును చూపిరి. ఇది వాతాభిప్రాయము మాత్రమేకాదు. సభ్యుల యందరిత యభిప్రాయమును నేను కృతజ్ఞులనించుచున్నానని నచ్చెదను. అతధకాలులకోసా సేవధర్మరహస్యములు తెలియజాలవు సరియైన ప్రదర్శనలకు సహజకర్త సాయర్యము లెన్నోయందవలెను. ఇట్టిగుణగణములు చాలవరకు చెన్నపురాండ్ర సభా వాటక భావాలలో గనపించుచున్నవి. కథా వాతకు దగు చంద్రహాసము యథోచితముగ సహజ ప్రకర్తనమును చూపెను. తుంభీనన పాత్రధారి యామూలాగ్రము తనభాగమును మిక్కిలిచక్కగా నిర్వహించెను. తుంభీనాధీశ నేమధారి రాజకాంక్షియును చక్కగను సహజముగను ప్రదర్శించెను. విషయా వాసంతికా చంపమాలియు శర్మవిధముల నిపుణులకు తరుణులకై నొప్పించుచున్నారు. నేతధర్మరను మిక్కిలిచక్కగా నున్నది. రంగాలంకరణమువూడ ప్రదర్శనమునకు వన్నె లేదగియున్నది చెన్నపురాండ్రసభ మెల్లమెల్లగా నభివృద్ధి నొందుచున్నది. అదిశక్తిరముగ నెవిజృంభించి కత్తిరుంతములగు వాటియ సాంఘికసంఘలలో నొకటి కాగలదు!" కరతాభర్షణము.

నెల్లూరు

కాలమానము

నెల్లూరు, జనవరి 10:-తగ్గటిపూట ఎండలు తీక్షణముగా నున్నవి. రాత్రులయందు చలివాద భూమానగా నున్నది. ఇదివరలో యాపాతము మూడువరకేన బిజ్యమును యిచ్చుచుండిరి. ఇప్పుడు అదికూడ యిచ్చుటలేదు. ఇందువలన బీదజములు చాలకష్టమునకు నున్నాడు. బీదలయందు కవికరముల వారని పేరుపొందిన నెల్లూరు మండలకర్తగారిగా రగు క్రిముత నడింకుడిగాన క్రద్ధగై కొని రంగూనుదిజ్యము లెప్పించిననే గాని బీదజములయొక్క కష్టములు తగవు.

మరణము.

నెల్లూరులో జిల్లాకోర్టు వ్యాయవాదులును, స్వరాజ్య సమితి కార్యదర్శులును దేశభాధియమును ఆరు శ్రీయుత కొందురు:- తమూరప్పాయి కాశ్రీ, బి. యే. బి. యల్ గారు ఆకస్మాత్తు ఈనెల 7 క తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు మరణించిరి (వ్రాయుటకు సంతాపకరముగ యున్నది. వీరి మరణమువలన మా నెల్లూరు పట్టణమునకు నీర ని కొరంత సంభవించినది. వీరిమరణమును గురించి వీరికి తరువయముగల ప్రతివారును చింతించకపోకు. వీరు యువకులయ్యు ఆంధ్ర, ఆంగ్ల గీర్వాసు భావలయందు నెమ్మడు పొందిత్యము గడిచిరి. వీరుకొంతకాలము ఆంధ్ర దైనిక ప్రతికాకార్యాలనుచు నూడ తనదేని యుండిరి. వీరి ఆత్మకు నయాయముదగు సర్వేశ్వరుడు కాంతి నొసంగుగాక. వీరి జ్ఞానకార్మమై నెల్లూరు పట్టణవాసులు ఒక స్మారక చిహ్నము నెలకొల్పిన భాగుగ నుండునని తోచుచున్నది.

మాన్యులు.

నెల్లూరు బోధకాభ్యవస పాఠశాల సర్వనిధులు నభివృద్ధి పొందుచుండుట యెంతయు సంతసము. ఇందులకు ప్రధానోపాధ్యాయులగు శ్రీ అచ్యుతరావు తంతులుగారి

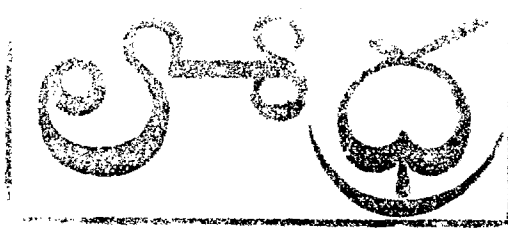
యొక్క కృతి సాయర్యముతో కావలయునని నుచువులకేమియు నందియములేదు. శ్రీ విద్యాత్ గరుల్ల సోమన్న తంతులు గారు ప్రభు సహాయోపాధ్యాయులుగ తనదేయుచున్నాడు. వీరికిగల ఆంధ్ర, ఆంగ్ల, సంస్కృత భాషా సాం దీత్యము ని య త ము న యు. వీరు ఇటునుండి తేరుస్తల యాతకు నియమితులయినట్లు తెలియచున్నది. ప్రభుత్వకర్తల సమీపించుటచే వీరు ఇటునుండి నెల్లూరు విద్యాభ్యాస చాలక్రమ నడవలసి యుండును. ఈ విషయమును గురించి విద్యాభ్యాస భద్రములు భాగుగయోచించి పరిక్షలు ఆంధ్ర్య మొందువరకే వరకు వీరిని ఇటునుండి వేరుపర్చి ననకు మార్గముదగి (సాక్షియ) చున్నాడు. ఈ విషయమును గురించి ప్రధానోపాధ్యాయులు తగు ప్రయత్నములే ముగియగ నమ్ముచున్నాడు నెల్లూరుసర్వోద్యోగ కారకు శ్రీ జాతీ నుందరంశెట్టిగారు ఇటునుండి మార్పుబడినట్లు తెలియచున్నది. వీరు నెల్లూరుసర్వోద్యోగ భూమిని కిన్నెలు లెనది. వీరు కాంతియాత్ములు. నిగర్మము, సర్వేశ్వరములు, బ్రహ్మజ్ఞాన వ్యాపక జావతు నెమ్మడు పొందుపసుమందిరి. ఇట్టి వారు నెల్లూరునుండి వేరుపర్చి ననకు నితమింత బడుట నెల్లూరు పట్టణవాసులకు సంతాపకరముగ నుండక పోదు. సర్వేశ్వరుడు దీని యాకాగ్య సుందర లాసా నదా వీరిని ప్రోచుగావుత.

కంఠ్రా ఆ.

తంజావూరుండి కంగళు చెన్నరాష్ట్రమునకు వచ్చుటకు కంఠ్రా ఆంధ్రము. చెన్నరాష్ట్రమునకు ముంబాయుచేరినానలో చెన్నరాష్ట్రపు కవికర్తలకు గాదు వివిధమండలములకు పంపివెట్ట వలసియున్నది. అట్లుండగా నెల్లూరు మండలమునకు పంపిక వెట్టక నెల్లూరునుండి వర్తకులు గ్రామకొనిన దరఖాస్తులు వాత్సుజేయు చున్నట్లు తెలియచున్నది. ఇది యేటి వ్యాపారము తెలియకయున్నది. చెన్నరాష్ట్రపు కవికర్తల క్షయగారు భాగుగా యోచించి నెల్లూరునకు కేసగళుదిగురుతి చేయుటకు ఆంధ్రముంగ బ్రార్థించుచున్నాడు.

మ్యూసికాంటి

నెల్లూరు మ్యూసికాంటివారు కోడు ముచ్చురు చేయుటయందు కొంతదృష్టిని మరల్చుట యెంతయు సంతసము. తమకు గల ఆవకాశమును ఉపయోగించి ఇట్లే తదితరకోడు ముచ్చురుచేయుదు రని నమ్ముచున్నాడు. దాకా యా కచ్చివ పిచ్చుట తొందరపడుటంటే ఇట్టిచేయండి క్రద్ధగైకొనుట మేలు. ఉన్నాను సాహేబు పేటలోని వారికి రోడ్దరహితము, వీటిరహితము, రాకుగ్రియందు దీక్షపురపతి యు లేపోయినకు వీరిగద్దనుండి కచ్చులు నమూనాచేయుచున్నాడు. త్వరలో వీరికి తుదిపరులముగ కేసవరని నమ్ముచున్నాడు. నెల్లూరువిలేఖ.

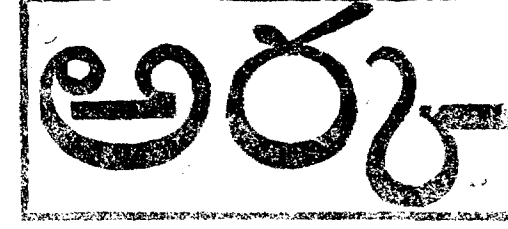
గర్భాశయ రోగనివారక:- శ్రీలక్ష్మ గణపతి యుతుకూల ఒపిష్టి కాకుండుట, అకాలబహిష్టి, మెలకాత్తి గాను, తక్కువగానుపోవుట, తునుమరోగము, సంకాసహిత రక్తహీనత, మలబద్ధకము, నూతికావాతము, కీళ్లనొప్పులు ఆరకాళ్లు, ఆరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీ మర్మవ్యాధిలను బుడుద్యును.

నెద్దబుడ్డి రు. 8.0.0. చిన్నది రు. 1.10.0

రక్తస్రవ ద్రావకము:- ఇదిరక్తహీనత, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరతము, మేసా ప్రణామము, నుఖసంకటములు, నిస్సక్తుక, కడుపులో మంట మొదలగు వ్యాధులను నివారింపి శరీరమువలన కాలితీయమునకు తేజస్సును యిచ్చును.

నెద్దబుడ్డి రు. 8.0.0. చిన్నది రు. 1.10.0.

జ్వర నివారక బుడ్డి 1.5 రు. 1.8.0
కేసరికుటిరం, ఆయుర్వేద మౌనధశాల,
88, పోలీసుకమిషనరు ఆఫీసుకోడ్డు, ఎరుంబూరు, మద్రాస్
166 బ్రాంచి:- 9, బందరు పేట, మద్రాసు

World's News.

REUTER'S AGENCY.

England

Mr. Montagu on Indian Affairs.

Interview with "Pall Mall Gazette"

LONDON, January 8. Mr. Montagu, interviewed by the representative of "Pall Mall Gazette," emphasised the tremendous advance, which India had made internationally and imperially during last year.

Tribute to Lord Sinha.

Mr. Montagu paid tribute to the remarkable degree to which Lord Sinha had won success and confidence in the House of Lords. He said that the reception of the Government of India Bill in India had been satisfactory. It was true that an important section of the Indian opinion regarded it as inadequate, a considerable section of European opinion regarded it with mingling, but from newspapers and from innumerable telegrams from the representative bodies, and individual leaders and princes, he deduced the unanimous determination to work the new Scheme for all it was worth, and to make most of opportunities afforded and thereby earn further advance.

Public Services Commission.

Referring to the carrying out of the recommendations of Public Services Commission, Mr. Montagu emphasised that services were vital to the progress and good Government in India. He hoped that no more would be heard of the regrettable discussion in some quarters to grudge the pay to Service men. This was a record of which England and India might well be proud.

Evidence Before Hunter Commission

Referring to the recent comments in English newspapers on the evidence before Hunter Commission, Mr. Montagu said, he was determined to say nothing about the cause of the troubles in the Punjab in April or matters which were causing anxiety and perturbation in England. He emphasised the high standing, representativeness and impartiality of the Hunter Committee.

With regard to the complaint regarding the delay in the assembling of the Committee, Mr. Montagu pointed out that it was impossible to conduct the enquiry except in cold weather, and time had not been wasted, for all the concerned had been busy in making careful investigations with a view to presenting the evidence.

Ignorance of British Public and India Office of Punjab Incidents.

With regard to the complaint that British Public and India Office were ignorant of the details of the occurrences until the evidence reached England, Mr. Montagu emphasised that having decided that Hunter Committee should inform the public of the events in detail, the India Office had nothing to do but to await the results of the enquiry. Mr. Montagu reiterated that the report would be published as soon as it was received, and it would be unfair to form conclusions from the short summaries of the extracts from the long evidence published in the newspapers. It was reprehensible to anticipate publication of full documents and finding of the Enquiry.

Responsibility Resting on Officers.

The Public must bear in mind the terrible responsibility resting on officers, civil and military, for prompt action in fulfilling duties to combat crime in their charge in a dangerous situation of this kind, and however disquieting any features might be, the public should give His Majesty's officers support to which they were entitled. This aspect of the case must be kept in mind in natural anxiety for reputation of British Government for merciful and orderly administration, and anxiety for the lasting wounds which such drastic action must inevitably produce. Time for considered judgment would come when the Committee had reported. No comments should be made nor action contemplated till then.

Turkish Peace.

Referring to Turkish Peace Mr. Montagu emphasised that whatever decision the Allies arrived at India might rest assured that the views held unanimously by all races and creeds, Euroean and Indian in India were being voiced by India's Representatives at all deliberations in Paris and London. Maharaja of Bikanir, Lord Sinha, H. H. the Aga Khan and himself, and emphasised the wishes and earnest plans of the Indian Mahomedans with regard to the importance to them and therefore to the imperial interests of Turkish Peace.

Comments on Afghan Peace

Referring to comments on Afghan Peace and organisation and equipment of India Army Mr. Montagu said, that the white papers already published disposed of or explained every specific allegation.

Medical Arrangements.

With regard to medical arrangements he had every confidence that deliberations of Esber Committee would give up to date the army in which Indians holding His Majesty's Commission would find scope, and which would establish the Indian Army firmly in the esteem of those whom it had so gallantly served in the past.

India's Greatest Contribution Towards War.

India had given everything more than she could afford to war. He was sure that the work of building up her army again, not only to the same but to a higher level, would be carried out.

Afghan Situation Grave.

The situation with regard to Afghanistan was grave, because Afghanistan could not be isolated from movements of unrest throughout Asia and Russia. Bolsheviks menaced Asia as much as Europe, but he had every reason to hope that Afghanistan like Persia would find in due course that she had everything to gain from living on friendly relations with her neighbours and we would be justified in the eyes of the world in not attempting to get by conquest what was very difficult to obtain by that

means, namely, goodwill of those with whom we only desired to remain on neighbourly and friendly relations.

Deprecation of some Indian newspapers.

Mr. Montagu very strongly deprecated the efforts of some newspapers in India to foment differences of opinion between the Government of India and India Office.

Tribute to Lord Chelmsford.

He declared that on every matter of policy, Lord Chelmsford and he had kept and would keep consistently in touch. Work, he described, had been accomplished in full accord and closest co-operation. Lord Chelmsford deserved tributes paid him by all his well-wishers in India for his leading share in the work. Mr. Montagu said he hoped that when Indians were receiving new opportunities to serve India, newspapers in India Indian and European, would do all they could to avoid anything which might promote quarrels between different parts of the administration or R. J. in India.

Industrial Reform.

There was much reform, industrial, legal, judicial and military to be accomplished in India and co-operation would be necessary. Reorganisation could only increase difficulties and make more dangerous the obstacles which partnership could overcome.

League of Nations Appeal.

Imperative Need of a Policy.

LONDON, January 11. Lord Robert Cecil, in a manifesto on behalf of the League of Nations Union, says that the League exists. Whether it is to be a real thing or an imposture, all depends on the attitude of peoples and not least of the British people. There is no time to be lost. Schemes of limitation of armaments must be worked out, terms of mandates settled, mandatories appointed and an international court of justice established. Moreover, the disquieting Russian situation, the economic chaos of Europe, defective financial provisions in the Treaty and the early admission to the League of former enemy powers are matters within the League's sphere of action and a policy in regard to these matters must be settled. Lord Robert Cecil appeals for support in the shape of personal service or pecuniary contributions.

Shipping in United Kingdom.

Congestion in Ports.

LONDON, January 8. At present 35 steamers including a large P & O British India steamer and four others are waiting discharge in London. The total dead weight tonnage is 261 thousand and value with cargo 27 millions sterling. Some ships have been idle for weeks. There is very serious congestion in the other principal ports in the United Kingdom.

Bolshevist Activities.

LONDON, January 8. The "Times" Peking correspondent learns from Tashkent that Bolsheviks have agreed to cede Kuxak and Merv to the Afghans in return for military assistance against Krenydyak, Bukhara and Khiva have been promised their independence if they join the Bolsheviks.

The Silver Market.

LONDON, January 8. Messrs. Montagu's annual bullion letter says: It is reported that legislation is about to be introduced into the United States releasing Government from the obligation to repurchase at a dollar per five ounces equivalent of silver dollars sold under the Pittman Act and extending the provisions of the Act to a further quantity of dollars, possibly ninety millions.

The Railway Settlement.

Present Situation.

LONDON, January 11. In response to a summons by Mr. Lloyd George respecting the railway situation, Sir Eric Geddes, Minister of Transport and Mr. Horne, Minister of Labour, have gone to Paris. Consequently the conference between the Railway men and Sir Eric Geddes, which was fixed for January 11th has been postponed until January 13th when Sir Eric Geddes will have returned with the Premier's views on the question. Moreover, it is anticipated that a Cabinet meeting will be held on the 13th and the decision regarding the rejection of Government's offer will be communicated on Tuesday. It is pointed out in Government circles that if the men's full demands were conceded, the nation would have fought the autumn strike in vain and it is regarded as probable that Government will be unable to recede from the position already taken up, while it is believed that the hostility of the branches to the terms arranged with the leaders is largely due to misapprehension. Meanwhile, it is noteworthy that in a recent speech in Birmingham, Mr. Thomas described the offer as an immense advance and a fair and honourable settlement which the men ought to accept, as it would bring untold blessings on the great mass of railwaymen.

Moulders' Strike.

Result of Ballot.

LONDON, January 8. The result of Ballot on provisional settlement reached in moulders' strike on January 3rd shows that 1,6718 men have voted against its acceptance and 8632 for.

Russia

General Denikin's Position.

War Office's Review.

LONDON, January 7. The War Office anticipates that General Denikin's force will have to fall back to the line of the Don, which they held earlier in 1920, prior to the summer campaign. Up to the present there is no indication that they have lost many men and the outlook is not regarded as ultra-pessimistic. This is mainly a railway war, since the rival

forces are operating along lines and disregarding the intervening country, wherein brigands and armed bands may always be a source of trouble in the rear of an advancing force. The War Office considers that up to the present the Bolsheviks have only sent a minority to Central Asia but the despatch of troops depends upon their success in European Russia. As the Bolsheviks hold the Asian Railways this course is not unlikely, while activity on the part of the Bolsheviks that now immersed by ice at Astrakhan may be expected about April. The Caucasus has hitherto been quiet, but it is possible that the Bolsheviks will endeavour at an early date to oust General Denikin by striking south on land from Astrakhan though the country is difficult owing to desert. General Denikin is prepared for this. The British understand that the Bolshevik army is largely trained by Germans, though it is doubtful if many Germans are actually in the fighting line. The army seems to be principally a collection of nondescript mercenaries, not very large forces operating on either side. In the spring General Denikin had only 150,000 spread over 1,000 miles and has probably fewer now.—"Madras Times."

France

The Peace Treaty.

Repatriation of German Prisoners.

LONDON, January 11. PARIS:—The Havas Agency states:—From yesterday at 4.15 in the afternoon the Versailles Treaty has been in force in all its terms. Germany becomes immediately liable for a large instalment for repatriation. On returning to his chair, after signing, M. Clemenceau passing the German Delegates, stopped and told them that he would give order that very evening for the repatriation of German prisoners.

King's Message to London Citizens.

LONDON, January 11. Replying to a loyal message from the citizens of London on the occasion of the exchange of ratifications, the King has telegraphed to the Lord Mayor:—"With all my heart I reciprocate their hopes and fervently pray that it will please God that this day may be the dawn of a new era in which the people of the British Empire may for ever live at peace with itself and with all men."

British Statesmen Leaving for Paris.

LONDON, January 8. Mr. Lloyd George left for Paris to-day, accompanied by Signor Nitti, Eschloer, Mr. Bonar Law, Lord Curzon, Mr. Balfour and Mr. Montagu.

Scapa Flow Reparations.

LONDON, January 10. A letter which M. Clemenceau handed to Von Locamer, after the exchange of ratifications, records an assurance relative to the safeguarding of economic interests vital to Germany in connection with the Scapa Flow reparations. The letter states that the Allied and Associated experts think that the information, on which demands for 400,000 tons of docks material were founded, was erroneous as regards the 80,000 tons of floating docks at Hamburg. If found so, the Allies will reduce their demands to 300,000 tons and even lower, to a minimum of 275,000 tons, fully convinced of the necessity for reduction. The Scapa Flow sinkings are not considered to constitute a war crime, for which individuals will be designated for punishment. In accordance with the Peace Treaty, Germany must immediately hand over 192,000 tons. A time limit will be given for the handing over of the balance, not exceeding thirty months.

German

Corned beet for Germany.

LONDON, January 8. The first German ship manned by the Germans, the outbreak of the war, entered a flying German flag for purpose of loading corned beet for Germany. The Dockers refused to load cargo and declared that, if there were any food stuffs, they ought to be distributed in this way. The Local Union officials are awaiting instructions from their head office.

Tur

The Turkish Problem.

Strong Settlement Foreshadowed Removal From Constantinople Prob.

LONDON, J. The British press favours the removal of the Constantinople being unperturbed by exaggerations at the meeting of the Moslem League. The "Times" acknowledges the force of the fact that such policy may create a great Moslemist Confederation in Central Asia, but the fact is that in the past Europe has learned to fatal consequences of all attempts to solve problem upon the basis of mere expediency have always been at the bottom of Europe can never again know lasting peace. Turkey return to the uplands of Anatolia came. The only safe solution is the Turkish Government to Asia Minor, plan nople and its approaches from the Balkan International Board. The British Empire take the largest share of the immediate to take them rather than leave the Turkish condition which means perpetual risk. This is a big issue and calls for a big vote not from a lack of sympathy with Islam, mainly by the political necessities of decision need not prevent the Allies give reasonable consideration or helping to ally in the territories they will still therefore, taken as certain that the settle the Turkish problem on strong lines.—"Madras Times."

Egypt

Egyptian Situation

Italian Musician Killed.

LONDON, January 8. Reuter's correspondent in Cairo wiring yesterday said:—The Italians have been excited at the death of a compatriot of theirs, a musician from Kurrall, who was killed by a blow given with the handle of a pickaxe while he was endeavouring to force the cordon of British troops clearing the crowded crossing for passage of guard of honour from the station, after departure of F. M. Allenby on 5th instant. Most orchestras refused to play yesterday evening as a protest against his death. The Egyptian agitators are making capital out of the incident and arranged for procession to cemetery this morning. The Italian Consul-General, who has accepted British explanation, diverted the funeral to avoid demonstrations. There was Egyptian demonstration at Kurrall at noon when the Italian flag was displayed and shouts of "Down with England. Long live Italy" were uttered.

Egyptian Politics.

Lord Allenby Honoured.

LONDON, January 7. CAIRO:—Lord Allenby, to-day arrived at Jeddah on board His Majesty's ship "Centaur". King Hussein received him on the pier and decorated him with the Grand Cordon of the Order of Nabha with Jewels and presented him with a gold sword of honour.

General

"Sleepy Simla."

"Daily Mail's" Attack.

LONDON, January 7. The "Daily Mail" is attacking "Sleepy Simla" suggesting editorially that it is time to wake up from the military standpoint, and hopes Lord Esher's Committee will consider the introduction of fresh blood and modern ideas in the high Indian Command and ascertain why every campaign conducted by Simla for the last six years has been botched. A not less important point is the supply of British officers capable of earning Indian soldiers' love and respect. "Madras Times."

Fire on "Clan Murdoch."

LONDON, January 8. HERMUDA.—The "Clan Murdoch" fire is now controlled. There is a considerable amount of water in the after hold.

Shah's Visit to Brussels.

LONDON, January 8. The Shah will visit Brussels from January 14th to 16th. A gala performance will be given at the Hotel De Ville in his honour.

Tata Industrial Bank.

Branch in London.

LONDON, January 8. The Tata Industrial Bank will shortly open office in London.

Flight to Australia.

LONDON, January 8. Australian Lieutenants Farrar and Macintosh left Hounslow to-day in aeroplane D. 59 on a flight to Australia.

Obituary.

Ex-Premier of Austria.

LONDON, January 8. The death is announced of M. Lammasch formerly premier of Austria.

Col. Denis Keegan.

The death is announced of Colonel Denis Keegan.

Indian Telegrams.

[ASSOCIATED PRESS]

Punjab

N.W. Railway Strike.

Local Traffic Staff Join Strikers.

LOCAL STATEMENT OF POSITION.

LAHORE, January 11. Strikers were on strike for some weeks past on the N.W. Railway have struck and the staff at Shahranpur struck. The strike has now extended to the staff at Ludhiana and Bhatinda. The staff have also stopped away from stations, but the trains are passed with the help of men from other stations and with help of those who are loyal. The staff affected seem to think that by their action they would compel the authorities to promise them a high scale of wages and it is hoped by the men who had been sent and the loyal hands that work will be carried on till the men resume duty, as a large number of men are not in favour of a general strike and are contented with new scale of pay.

their staff similar to E. I. Railway and other State Railways by whom a new scale of salaries had been notified and the staff were informed that their scale of salaries had been under consideration and that new scales would soon be issued with effect from the 1st April, 1919, and that they would in no way be inferior to other State Railways. Notwithstanding this assurance the men at Shahranpur and a few other centres appeared to be restless and when the new scales were announced about the middle of December these men sent wires to the administration that they were not satisfied and suggested a certain percentage of increase on the existing pay. No formal memorial or application has yet been received either from classes or individual men by the administration and the unrest seems to have smouldered at Shahranpur. A Guard named Miller poses as a delegate of the men and started addressing meetings to persuade the men to go on strike and though a strike was threatened on the 24th December it was alleged to have been put off to the 20th of January. On the 5th January, the Shahranpur men sent wires threatening a strike on the 7th if the demands put forward in their telegrams were not complied with and on the 7th there was some trouble at Shahranpur but trains passed and the work was carried on, and on the 8th more men absented, but the work was carried on by men who were loyal and passenger trains passed without undue delay and on the 10th the trouble seems to have extended to mental traffic staff at Ludhiana and Bhatinda and some of the superior staff have also stopped away from work at these stations, but the trains are passed with the help of men from other stations and with help of those who are loyal. The staff affected seem to think that by their action they would compel the authorities to promise them a high scale of wages and it is hoped by the men who had been sent and the loyal hands that work will be carried on till the men resume duty, as a large number of men are not in favour of a general strike and are contented with new scale of pay.

[Un-corrected.]

Sikh League Resolutions.

The following resolutions were passed at the 1st session of the Sikh League at Amritsar on the 27th December 1919:—

Loyalty and Deep Devotion.

1. That this League representing the Sikh population of India gives expression to the fervent loyalty and deep devotion of the community to the Person and Throne of His Imperial Majesty King George V. Emperor of India and its firm unshakable resolve to maintain and foster the spirit which has animated the historic achievements and sacrifices of its members at the call of the Sovereign and his government. That the resolution be wired to His Excellency the Viceroy and His Honour the Lieutenant Governor with the request that it may be conveyed to His Majesty the King Emperor.

Congratulations to Nabha Maharaja.

II. That this League learns with great gratification the happy news of the birth of heir apparent to His Highness the Maharaja of Nabha and offers its sincere congratulations to His Highness the Maharaja Sahib on this happy and auspicious occasion.

Gratitude For Royal Proclamation.

III. That this League places on record the profound sense of gratefulness to His Gracious Majesty for Royal Proclamation of clemency to all political offenders in the fullest measure and respectfully request His Excellency the Viceroy to exercise it in favour of all those interned, detained, imprisoned or restricted in any other way on account of their political activities.

Equality With the self-Governing Members of the Empire.

IV. That this League places on record its conviction that in the interest of good government and to ensure an adequate improvement in the condition of the people of India, it is essential that the country should be placed on a footing of equality with the self-governing members of the Empire and the people be allowed to work out their political, economic, industrial and educational salvation under the aegis of the Crown. It is firm belief of this league that as long as this equality is not conceded no satisfactory solution of the prevailing difficulties can be reached.

Reform Act.

V. That this league welcomes the Government of India Act 1919, and considers it a substantial instalment of Reform on the lines of the declaration of 20th August 1917, and secures its hearty co-operation for the successful working thereof, but regrets that no measure of responsibility, however small, has been conceded in the central Government of India. That this league further records its grievous disappointment and regrets that both in the provincial and the Indian Legislatures the Sikh community has been denied that adequate and substantial representation to which it is justly entitled by reason alike of its political status and importance, its military achievements, its service and sacrifices for the King Emperor.

Hunter Committee.

VI. So long as the final reports of the Hunter Committee and the Congress Committee have not been published the Sikh League refrains from expressing the condemnation of the actions of the officials and the methods adopted by them to deal with the situation in this province in April last, in the language which the occasion and the circumstances of the case demand. But the Jullianwalla Bagh massacre at Amritsar was so atrocious and unhuman that this League trusts that the Government will take immediate action to satisfy the public.

Thanks to Miss Nehru and Malaviya.

VII. That the Sikhs forming an important community in the Punjab, offer their heartfelt and grateful thanks to the Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya and the Hon'ble Pandit Motilal Nehru and others for the timely help rendered to the afflicted Punjab in connection with the recent troubles, by them at great sacrifice, and personal inconvenience.

Landholders and Taxes.

VIII. That this League is of opinion that the periodic settlements are not only a source of constant harassment to the landholders and peasants of the provinces but entails a heavy pecuniary and other

burden on the small holdings out of all proportion to their capacity and result in the frequent enhancements of the incidents of taxation on the already overburdened peasantry and act as a handicap on agricultural improvements and therefore in the interests of agricultural efficiency and the welfare of the rural population the Government should fix a minimum taxable income and permanent demand from agricultural land as a tax and not as rent.

Canal Rates.

IX. That this league is of opinion that the present incidence of Canal Rates is too heavy and presses hard on the agricultural population and the Government should adopt a more equitable system by reducing the cost of maintenance of irrigation works and establishment and keeping its own margin of profit as low as possible.

King's Commissions to the Indian Subjects.

X. That this League, while welcoming the inauguration of the practice of granting King's commissions to the Indian subjects of the King Emperor, regrets that their number still grossly inadequate and not in proportion to the position and achievements of His Majesty's Indian army, and urges upon His Majesty's Government and the Government of India the immediate necessity of removing the glaring disparity and placing the Indian subjects of the Crown on a footing of absolute equality with the British born subjects and of throwing open the Sandhurst and other Military Colleges to Indians for higher training without any restrictions on the score of race or nationality. In particular the League deplores the meagre representation accorded to the Sikh Community in the last selection of nominees for the King's Commission and urges that the Sikh representation should be in proportion of their numerical strength in the Indian Army.

Sikh Army.

XI. In the opinion of the League the Sikh community which admittedly represent the main power of the Army in India and offer one of the largest field for army recruits should have no restrictions placed upon their rights to receive licences to hold arms and that licences should be issued to all Sikh applicants on demand, saving those who may be known to be the person of dangerous and disreputable characters. This league is strongly of opinion that in the matter of the arms regulations the Punjab should be placed on a footing of equality with other provinces, in any case having regard to the religious requirements of the Sikhs the sword and other non-firing arms should be exempted from the operation of the Arms Act.

Inadequate Representation of the Sikh

XII. That this League regrets the very inadequate representation of the Sikh in all public services under the Crown and strongly urges the Government to remove this cause of discontentment in the community especially in view of the fact that duly qualified men are available in the community.

In Memorium.

XIII. That this League expresses its great sorrow at the sad and untimely death of His Highness Major Brijendra Singh Bahadur, Maharaja of Faridkot, whose promising and brilliant career was suddenly cut off causing a great loss to the Sikh community, and offers its condolence to the young Raja, the Maharani Sahiba and the Mai Sahiba of Faridkot.

Management and Control of Sikh Temples and Endowments.

XIV. That this League, as representing the Sikh community, expresses the strong conviction that the management and control of Sikh Temples and Endowments should no longer be withheld from the community itself, as imperatively called for in the best interest of those Endowments and the Sikh Panth. This League invites particular and urgent attention of the Punjab Government and the Government of India to the more and long standing grievance of the Sikh Community that the administration of the Golden Temple at Amritsar, is still carried on by a nominee of the Government and continues to be unresponsive to the wishes and the sentiments of the Panth. This League is of opinion that the administration of this foremost seat of Sikh faith should be placed on a democratic basis and placed in the hands of a representative body of the Sikhs constituted on an elective basis and responsible for its actions to the Panth at large.

Lord Hunter Committee's.

Arrival in Bombay.

BOMBAY, January 13. Lord Hunter and members of the Disorders Enquiry Committee arrived in Bombay to-day by special train from Ahmedabad. The Committee will hold a public sitting on Thursday morning at the Science Institute to take evidence relating to minor disturbances which occurred in Bombay in April. The same afternoon the Committee will examine Sir Michael O'Dwyer in Camera. If necessary a second public sitting will be held on Monday.

Police Officers Arrested.

LAHORE, January 13. The Amritsar correspondent of the "Tribune" writes as follows:—About 26 policemen among whom are one or more sub-inspectors and several head-constables, the rest being ordinary constables, had been arrested and are at present in custody under investigation in connection with a number of thefts and house breaking. It is also reported that as the result of search, some property of the National Bank has also been found in possession of several of them. Persons arrested include men of Amritsar as well as from out-stations. One of the arrested persons is said to have turned approver.

H. W. The Viceroy.

Arrival in Benares.

BENARES, January 10. His Excellency the Viceroy arrived in Benares Cantonment Station at 8.30 A.M. on the 12th instant. A landing has been erected on the platform, where His Excellency will be received by the officers and non-officials. The Commissioner, Mr. R. Burn, will be "At Home" to meet their Excellencies Lord and Lady Chelmsford on the 13th instant at 3.45 P.M.

Calcutta, January 12.

His Excellency Lord Chelmsford with Lady Chelmsford and party left Calcutta last evening by special train for Benares.

The Zandu Pharmaceutical Works
The Ayurvedic Pharmacists
 Elphinstone Road, Bombay, 13

'RATNACO,' Madras.

“కాల్ప” పుస్తకం

భీమేశ్వరపురాణములో

య: “కనకశ్యామరథేన కారికాదీకాల్పపుస్తకాధీశ్వరేణ
భూమిని బద్ధపురాణంబునాకళాకావ్యకలంధాధిత్యే
వివమత్కాలిసార్వభౌమః గవితాదిద్యాధం గోల్తా కా
యనగుంధారకలబధాశ్రీకలసాభామాయామాదామణిన్.”

అను పద్యమున కవిసార్వభౌమడైన శ్రీనాథుడు తన
పితామహులను కవిసాహిత్యపురంధరులను పద్యపురాణ
సంగ్రహకళాకావ్యకలంధాధిత్యులను నగు కలులనాభామా
యాత్యుడు సముద్రతీరము నందలి కాల్పపుస్తకమున కధిపతిగా
నుండెనని చెప్పియున్నాడు. ఈ కాల్పపుస్తకముగూర్చి అశ్వి
రాజు ఉమాకాంతకుమారుడు “ఇది పద్యమనుద్రాగిత పట్టణ
మై కల్పాటములో జేయుండు” నని చెప్పిన అడులకు దగిన
తృమాణములను జూపియుండలేదు. వివమత్కాలిసార్వభౌ
మడని తనతాతను గూర్చి చెప్పకొనియుండుటచే, కలులనా
భామాత్యుడు కాకతీయరాధ చక్రవర్తియైన రెండవ శ్రీరాజు
చక్రవర్తి కాలుమన కాలశ్రుతియైన కిక్కియడని యూహించ
వచ్చును. కాని, కాకతీయరాధ చక్రవర్తియగు తక్కిన నరసా
ధీరమన నొక తెల్లెడు భూమియైన లేదని మనకు చరిత్రకలన
జోధవచ్చుచుండ, కాల్పపుస్తకము ఉమాకాంతకుమారుడు వడించిన
కిక్కి పత్రిక తీరమున నుండియుండెనన్న వాద మంగీరింప
బడదు.

ఇక కాల్పపుస్తకము పూర్వ సమాద్రతీరమునందే యుండి
యుండవలయును. కాల్పపుస్తక మేదో నిర్ధారణ చేయుటకై
అంధ్రకవుల చరిత్రకారుడగు వీరేశలింగము పంతులుగారు కా
ల్పపుస్తకప్రకరణ వివేచనముగా జేసి యున్నాడు. కాల్పపుస్తకము
ను కాలశ్రుతియగు మార్చి భీమభండములో పద్యము నట్లే
యుండవచ్చునని సవరించి, అటుపిమ్మట కలులనాభా
మాత్యుడు నెల్లూ వీరలో నేదో సమాద్రతీర గ్రామవాసి
అయియుండును. కాల్పపుస్తక మేదో క్రొత్తపట్టణము. ఒక
వేళ నిజముగానే క్రొత్త పట్టణ మయి యుండవచ్చును.
కాలశ్రుతి పట్టణము (కళాశివ పట్టణము. క్రొత్త (కళాశివ
మను. గనుక క్రొత్తపట్టణ సవచ్చును. వివమత్కాలి
సార్వభౌమ, నని చెప్పటచేత, కలులనాభామాత్యుడు గరింత
సంవత్సర ప్రాంతమున కాకతి శ్రీరాజుచక్రవర్తి సార్వభౌమని
కాలములో కాల్పపుస్తకమునకు కరణముగా నుండియుండును”
అనుదిగ్రంథములలో వైన నేమి యాదిగ్రంథములలో
వైననేమి, శ్రీరామమూర్తిగా కవిజీవితములలో నేమి కాల్ప
పుస్తకమనియే యున్నదిగాని కాల్పపుస్తకమనిలేదు. వీరేశలింగము
పంతులుగారు ఈ మార్పు నిట్లాకస్మికముగ చేయుట కాద,
ఈ వేద నేదో గ్రామమున కంటకట్ట మాదియున్నట్లున్నది.
మతియు కొన్ని పుటల తరువాత వీరేశలింగము పంతులుగారు
ఈ కాలశ్రుతిపట్టణమేదో తెలియదు. ఆ ప్రాంతమున కిక్కి
కట్టిన మొట్టమొదట రేవు పట్టణమందెను గాని యిది
యది గాదు.....

అందుచేత కాల్పపుస్తకము మొట్టమొదటగా వేటొకసమాద్రతీర
గ్రామమయి యుండును. అది యేదో నిర్ధారణయగునంతకును
క్రొత్త న (క్రొత్త యని యర్థముచేయవచ్చును గనుకను కడను
పట్టణమను కల్పమున్నది గనుకను, క్రొత్తపట్టణముగ భాసిం
తము” అంధ్రకవిచరిత్రకారుడు, కాల్పపుస్తకమునకై యశ్వపిం
యనపుడు క్రొత్తపట్టణము వారియూహాకు లోచియుండును.
అందుచేత, కథమయిననుండియు వచ్చుచున్న పాతమున నిమిష
కాలములో మార్చి కాల్పపుస్తకముజేసి, క్రొత్త పట్టణమునకు
వింతగానుడిపెట్ట సాహసించిరి. నిజమైనస్థితియేదో. తెలియ
నవచ్చును ఇట్టిపాతభేదములను గల్పించి నిరూపించుట రాజోపు
చరిత్రకారులకు శ్రమదము గలిగించును.

“కాల్పపుస్తక మేదో పూర్వ సమాద్రతీరపు పట్టణ
మని తెలిసినపుడు, ఏపట్టణమునో సామాంతరమై యుండునని
తోడకమానదు.” అని నడుపుచు నుప్రసిద్ధ అంధ్రచరిత్రకారు
డు, కాల్పపుస్తక మేదియో తడవున నెక్కరికిని తెలియ రాదని
చెప్పుచు “కాల్పపుస్తకము సాకనాటి నీరులోనైనను, వాని
సమాపమునందైనను కనాద్రతీరమునందు” నని యూ
హించి యున్నాడు. “నెల్లూరునకు సమాపమున సమాద్రతీర
మున కృష్ణపట్టణమని రేవుపట్టణ మొకటిగలదు. అది పూర్వ
కాలమునుండియు, మొట్టమొదట తరువాత పేరుమోసిన రేవు
పట్టణముగా నుండెనని తెలియుచున్నది.....
ఈ కృష్ణపట్టణమునే మనము కాల్పపుస్తకముగా నీ క్రింది పే

రువులచే నిర్ధారణ చేయవచ్చును. కృష్ణపట్టణమున నలుగురు
సర్దుకలగుట. కాల్పపుస్తకమునకు నలుగురు సర్దుకలగుట. కాల్ప
కాలపుస్తకము కృష్ణపట్టణమునకు బర్యాపేక్షముగా నెంచి కృష్ణ
పట్టణము కాల్పపుస్తకమని పద్యములో వ్రాసియుండును. తన
తాత కలులనాభామాత్య మాదామణి యీ కృష్ణపట్టణము
నకు బ్రభువుగా గాకతీసార్వభౌమ డైన రెండవశ్రీరాజునకు
దురీశచే నియమింపబడవచ్చు+.

ఇందుమీదుగ వీరును శ్రీ వీరేశలింగము పంతులుగారి
వలెనే అర్థమును బట్టి కాల్పపుస్తకమును కృష్ణపట్టణముగా
మాన్యిరి. కాని పంతులుగారు రెండు విశ్లేషములకై వెప్పలేదు.
శ్రీనాథుడొకటి క వీ కృష్ణ పట్టణ ము చెవికిం వైన కృష్ణ
పట్టణ ముండ గ వీ పట్టణ ముని యుండ గ
ని కాల్పపుస్తకమును, పర్యాపేక్షముగా నేల వాడి యుండ
గుము+ పదమార్దవమునకై పుకెందు శ్రీనాథుడు కాల్పపు
స్తకము కృష్ణపట్టణమయినచో కృష్ణపట్టణమే వాడియుండును.
శ్రీనాథుడు, తన తాతగారైన కలులనాభామాత్యుడు కాల్ప
పుస్తకాధీశ్వరు డనియు క్రసిద్ధి గన్నవానిగ విశేషము వర్ణించి
యున్నాడు. ఈ కాల్పపుస్తక మేదో మనయాంధ్రజాతి
గావరానపుడు కిక్కి యిది యన్యరాజ్యములలో నుండియుం
డును అన్యరాజ్యములలోని దగుట గాబోని శ్రీనాథుడు
తాతయైన కలులనాభామాత్యునిగూర్చి. కాల్పపుస్తకా ధీశ్వరు
డని గొప్పగా వర్ణముతో చెప్పకొని యున్నాడు. వీరేశలింగ
ముగారు వక్కాణించివేరితి కాల్పపుస్తకము ఒక చిన్న గ్రామ
మనియు. నద్దానికి, కలులనాభుడు కరణ మనియు, దలచి
మిక్కిలి ముఖ్యునిగా జూచుట భావ్యము గాదు.

కాల్పపుస్తక ముకాలమున గజ్జెనాసిందూరాపామన క్రసి
ద్ధిగాంచిన రేవుపట్టణములలో నొకటి. ఇది పాండ్యరాజ్యము
అనగా కిక్కిటి తిరునల్వేరిజిల్లాలో తామ్రపల్లియభివ్యారము
నకుకొంచెము దక్షిణముగా నుండెను. దీనినిగూర్చి యాచిత
డైన మార్కటాలో యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.

“కాలి (Kael) చాల పెద్దపట్టణము మాభూత శేఖ
ధీమని నలుపురిసోదరులలో నొకడగు అస్తియూర్ (Astiar
నాస్తియూర్ ?) అనువాతని పాలనముక్రింద నున్నది. అతడు
చాలభవంతుడు - విశేషముగ కస్తునాహన ముగ్ధములు
గలిగి రాజ్యమున కాంతి నెలకొల్పియున్నాడు. ఈపట్టణ మం
దుచేత విదేశీవర్తకులకు నమ్మకమైన మంచి వర్తకస్థానము.
ఈజేపురాజు వర్తకులకు కడుగొరవముగా జూచివారికి నహం
యము చేయుచుండును. అందువలన పశ్చిమజేతులనుండి
అనగా (మొకముంజి Orams) అక్కజే, చిట్టి వీడెను (వీడె
ను) లకండియు మతియు నతేరియాదేశ ప్రాంతముల నుండియు
వర్తకము ఒడలను నరకులతోడను నుజ్జయులతోడను నింపు
కొని, వర్తకమున కనుకూలముగ నున్న యీ పట్టణమునకు
వచ్చెదను”

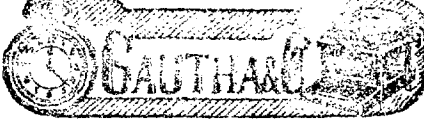
ఈ మాభూతశేఖను సింహాశ్వీపక్షమునకు పశ్చిమాదిశ
గా అలువడిపెట్టె దూరమున నున్నదనియు, వీరేశము ఉత్తర
మున, ఉత్తరపినాకినీ నదీ తీరమునకు వ్యాపించి యున్నదనియు
ఈజేతుననే నెయింటు థామన్ అను క్రైస్తవ సన్యాసి
కుత (San Thome near Madras) యున్నదనియు వ్రాసి
యున్నాడు. కావున, కాలి పట్టణము పాండ్య, చోళ రా
జ్యములలో నుండవలెను. శేఖభావలలో నందు ముఖ్యముగ
తమిళములో కాయల్, ‘కొయల్’ కట్టములకు శేఖలమును
అని యర్థ ముండుటచేతను, చోళపాండ్య జేతులందు కొన్ని
పట్టణములకు కాలి కాయల్ కొయల్ కట్టములు అంత్రియ
లగు నుండుటచేతను కాలికోల్, నామక్కల్, నాగకోయల్
ఈ కాల్పపుస్తకము కప్పక పాండ్యచోళరాజ్యములలోని దనియే
యూహింపవచ్చును.

తిరునల్వేరిజిల్లాలో తూత్తుకుశీ (Tuticorn) పట్టణ
మునకు సమాపమున కాల్పపుస్తక ముండిట్లు తెలియుచున్నది.
వాలంటైనుగారి “వెన్చరెనింగువాన్ కొరమాండల్ (మంచు
పుటము) Beschrying Van Choromandal (Vol. v.)
అను గ్రంథమున ఈ కాలి పట్టణము తూత్తుకుశీ సమాపమున
నిరూపింపబడినది. ఈ కాల్ప పట్టణ ము తరువాతికాలమున
క్రసిద్ధిలేక పోవుటచే, యీ పేరును లేక మానిపోయెను.
ఆ కారణమున నిది యిటీరలి మార్పులలో గూడ కానబడుట
లేదు. దానింపుడు అను నాతనిచే సంపాదించబడిన (Plants
of Ports) రేవుపట్టణములయొక్కస్థానములలో వాక్ మూర్త
తెలుపు వానిచే నీకాయల్ పట్టణము ప్రాతకాల్పపుస్తకము
రేవుపట్టణము గూడ నిరూపించబడియున్నది.

2వ ప్రతాపరుద్రుడు కాంచీపురపాండ్యరాజులకుచాత
శేఖులను గావించి వారి రాజ్యము నాక్రమించికొని పారదో
లిన తరువాత నాదేశమును రామేశ్వరమునకు తన ప్యాధీస
ములానికి దెచ్చుకొనెను. ప్రతాపరుద్రుని సేనానులగు యెన్ని
డినాతుకుడు బొప్పనాయనిం గార్లు పాండ్యరాజుల నోడించి
వారిని తరిమి తరిమి కొట్టి రాజ్య ముక్రమించుకొనినట్లును
అచ్చటినుండి విశేషముగ భవముల విరుగులను దెచ్చినట్లును
వారి కానవస్తులకునదెలియుచున్నది. ఆరియును గాక ప్రతాప
రుద్రుడు, రామేశ్వరమునకు పోయి యెప్పుడు వర్తకులను గా
వించి నేయుయోదలను గూర్చి వర్తకముచేత బ్రోత్సహించిన
ట్లు ప్రతాపరుద్రశతకమున దెలియుచున్నది. పాండ్యరాజ్య
మున నుప్రసిద్ధ రేవుపట్టణ మగు కాల్పపుస్తకమునకు తనతాత
అధిపుడుగ నుండుట శ్రీనాథునికి గొప్పయే.

కావలెను! కావలెను!
కందుకూరుబోర్డు హిందుబాలికల పాఠశాల
కొక పాడే మిస్ట్రీను నొక అసిస్టాంటు మిస్ట్రీను
కావలెను. నెలకు 15 రూపాయలు 12 రూపా
యలు జీతము లివ్వబడును. ఒక సంగీతోపాధ్యాయు
రాలును కావలెను. నెలకు జీతము 20 రూపా
య లివ్వబడును. హిందూస్త్రీలు లోయర్ సెకం
డరీ ప్రేనింగు అయినవారలు మాత్రమే అర్హిలు
కందుకూరు తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు వారికి
వెట్టుకోవలెను. (1986)

అమృతమునకు
కుర్మీలు, బల్లలు, బీరువాలు, మంచములు, లైన్స్, మోటారుబస్సులలో, మోటారుకార్లు, ట్రైలు, ట్యూబులు, సైకిల్ పామునలు, ట్రైన్లైట్లలో, గ్రామఫోన్లు, హార్ మోనియములు, మంచి చేతిగడియారములు, ఫోటోట్యూబునాలు మొదలైనవి చాలాసరవముగా విక్రయించబడును. సామానులు కామనీనవారికి భరణు పంపబడును.
డి. పి. రావు కంపెనీ,
(1938) హాన్ గోడ్డు, చక్రాన్. ఎన్. సి.

గౌతా కంపెనీ, (1947)
6 రాటనుబజారు చెన్న పట్టణము
భరలు చాల తగ్గింపబడెను
ఎల్లెక్కా పెద్దెండు, గ్రాండు, గౌతా లీడరువానీలు
బహుశినుములు చాల తక్కువ భరలకు విక్రయించబడును.
కొన్నిటికి భరలు 100-కి
10, 25, 30, 40 పంతున గూడ తగ్గింపబడెను.
మీరు మా అంగడికి వచ్చిన మీరు మంచిలాభము కలు
గును.
ఇదివర కీ రాజధానిలో నిట్టి సౌకర్య మెన్నడును మా
పడలేదు. కాన నీగొప్ప సదుపాయమును ముఖ్యముగా నుజ్జ
యోగింపుడు. శ్రీలక్మలంకారము. పురుషుల కావ్యకళ.

బెన్చుడిక సహితమైన హా. పి. డి.
సావంతుని వనాపధి సారసపరిల్లా
అవతిపురపు రక్షణమునకు నెంచు జాగ్రత్తలకు
కీటుమునంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గండములను
ప్రొద్దును, ప్రాత సుష్ణులను అన్ని విధములనన గలుగు నర్మ
కోశములను పోగొట్టును. (28)
మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్షణపు ధౌర్యకారిణి
ననాపధి సార్వకరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిశ్చయముగా,
సహజమైనను మధ్యకచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను
పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధ
మును కార్మికులంధమును పోషకులను పోగొట్టెరక్షణము
ప్రకరమును. శరీరాలోగ్రమును శ్వాసజేయును. ఆ కళా
ని మందుటకు 4 షోన్స్ బుడ్డిలో అమ్మబడును.
పోప్రేటరు. — పి. డి. సావంత్,
144. ఫననవాడి, నెం2 బొంబాయి.
Proprietor: P. D. SAVANT,
Fanawadi, No. 144, No. 2, BOMBAY

